

MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE

ISSN 0137-6543

ROK XLII

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 12/2010

Zespół redakcyjny:

Prof. dr hab. Stefan Kruś – redaktor honorowy
Dr hab. Izabela Strużycka – redaktor naczelny
Dr Dariusz Kawecki – z-ca redaktora naczelnego
Mgr Karolina Gwarek – sekretarz redakcji

Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. Marek Krawczyk – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **prof. dr hab. Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, **dr hab. Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, **prof. dr hab. Anna Kamińska** – Prorektor ds. Kadr, **prof. dr hab. Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, **prof. dr hab. Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, **prof. dr hab. Renata Górka** – Prodziekan ds. Oddziału Stomatologicznego, **prof. dr hab. Jerzy A. Polański** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, **dr hab. Kazimierz Szopiński** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, **prof. dr hab. Marek Naruszewicz** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, **prof. nadzw. dr hab. Zdzisław Wójcik** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, **prof. dr hab. Zbigniew Gaciong** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego.

Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

Adres redakcji:

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa
tel. (22) 57 20 615
e-mail: mdw@wum.edu.pl
http://mdw.wum.edu.pl

Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM
ul. Pawińskiego 3, 02-106 Warszawa
tel. (22) 57 20 327, fax (22) 57 20 380
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl
http://oficynawydawnicza.wum.edu.pl

Nakład: 500 egzemplarzy

CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

Spis treści

Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO

<i>Redakcja „MDW”</i>	
Wigilia w Uczelni	2
<i>Karolina Gwarek</i>	
Prof. John Hansen – Doktorem Honoris Causa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	6
Przemówienie Dziekana I Wydziału Lekarskiego	8
Przemówienie JM Rektora	10
<i>Andrzej Górski</i>	
Laudacja Profesora Johna Hansena.....	14
<i>John Hansen</i>	
Looking Back and Looking Forward Medical Science and Patient Care for the Next Generation.....	16
Przedstawiciele Uczelni – laureatami odznaczeń państwowych.....	19
<i>Marta Wojtach</i>	
Złote Medale Akademii Polskiego Sukcesu	23
<i>Karolina Gwarek</i>	
Konferencja Jubileuszowa II WL.....	24
<i>Redakcja „MDW”</i>	
Sesja Noblowska I Wydziału Lekarskiego	26
<i>Elwira Zielińska</i>	
Z Senatu WUM.....	29

HISTORIA

<i>Elżbieta Mierzwińska-Nastalska</i>	
40-lecie Instytutu Stomatologii WUM	31
<i>Leszek Kryst</i>	
W roku jubileuszu Instytutu Stomatologii	36
<i>Tadeusz Bączkowski</i>	
W 90. rocznicę utworzenia Państwowego Instytutu Dentystycznego w Warszawie	37

NAUKA

<i>Zbigniew Wierzbicki, Dariusz Kawecki,</i> <i>Rafał Kieszek</i>	
Kamica pęcherzyka żółciowego powikłana rakiem i przetoką skórną.....	41
Terminy obron prac doktorskich.....	44

KOMUNIKATY

<i>Beata Piekutowska</i>	
Projekt Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii – po roku realizacji.....	46

Wigilia w Uczelni

Przed świętami Bożego Narodzenia, 21 grudnia, Społeczność Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uczestniczyła w spotkaniu opłatkowym. W rodzinnej atmosferze przedstawiciele Uczelni i zaproszeni goście złożyli sobie życzenia. Na wszystkich czekały miłe, gwiazdkowe prezenty.

Na początku Wigilii „Światelko Betlejemskie” wniósł do Auli Centrum Dydaktycznego WUM ks. prof. Stanisław Warzeszak, krajowy duszpasterz służby zdrowia. Towarzyszyły mu władze Uczelni i przybyli goście.

Tego dnia nasz Uniwersytet zaszczytali swoją obecnością m.in. Ks. Kardynał Kazimierz Nycz, Metropolita Warszawski; Ordynariusz Diecezji Warszaw-

Ks. prof. Stanisław Warzeszak wniósł do Auli „Światelko Betlejemskie”

sko-Praskiej Abp Henryk Hoser; Proboszcz Parafii pw. Opatrzności Bożej ks. Tadeusz Aleksandrowicz. Obecni byli także ks. Doroteusz Sawicki i ks. Andrzej Dawidziuk, reprezentujący Kościół Prawosławny. Zaproszenie na spotkanie opłatkowe przyjęli również przed-

stawiciele resortu zdrowia z Wiceministrem Adamem Fronczakiem i Dyrektorem Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Romanem Danielewiczem, dyrektorzy warszawskich szpitali i prezesi towarzystw lekarskich. W Auli Centrum Dydaktycznego zgromadziło się w sumie kilkaset osób, głównie członków Społeczności Akademickiej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

W świąteczną atmosferę wprowadził zebranych koncert kolęd w wykonaniu uczelnianego Chóru pod dyrekcją Daniela Synowca.

Następnie do uczestników Wigilii zwrócił się Rektor prof. Marek Krawczyk: – Spotykamy się w przededniu świąt Bożego Narodzenia, by jak co roku podzielić się opłatkiem, złożyć sobie życzenia. Boże Narodzenie to najbardziej rodzinne święta w roku. To czas, kiedy gromadzimy się przy pięknie nakrytym stole, aby wspólnie spożywać tradycyjne potrawy, cieszyć się bliskością,

Akademicką Wigilię rozpoczął koncert kolęd w wykonaniu Chóru WUM

Rektor prof. Marek Krawczyk złożył wszystkim obecnym serdeczne życzenia

patrzyć w roziskrzone oczy dzieci wyglądających przyjscia św. Mikołaja, a także myśleć o ludziach, którzy już odeszli.

Prof. Marek Krawczyk mówił o historii i symbolice zwyczajów wigilijnych. Kończąc swoje wystąpienie, przekazał życzenia świąteczne i noworoczne pracownikom Uczelni: – Święta Bożego Narodzenia, które skupiły nas,

Rodzinę Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w tej Auli, niech upłyną w spokoju i przyniosą Państwu radość w Waszych domach. Niech ta radość trwa, nie tylko w tych szczególnych dniach, lecz także w całym 2011 roku. W nadchodzących miesiącach życzę Państwu z głębi serca jeszcze więcej satysfakcji z naszej wspólnej pracy, z osobistych do-

konań i z osiągnięć najbliższych – powiedział Rektor prof. Marek Krawczyk.

Słowa do uczestników uczelnianej Wigilii skierował również Ks. Kardynał Kazimierz Nycz: – W świętach Bożego Narodzenia nie chodzi wcale o to, aby uciec od rzeczywistości i na kilka dni zapomnieć o codziennych problemach. Istotą tych świąt jest to,

Zaproszeni goście, przedstawiciele władz, nauczyciele akademicki i pozostali pracownicy Uczelni licznie uczestniczyli w spotkaniu opłatkowym. W Auli Centrum Dydaktycznego zgromadziło się kilkaset osób

OPŁATEK

*Przy wigilijnym stole,
Łamiąc opłatek święty,
Pomnijcie,
że dzień ten radosny
W miłości jest poczęty.*

*Że, jak mówi
wam wszystkim
Dawne, odwieczne orędzie,
Z pierwszą na niebie
gwiazdą
Bóg w waszym domu zasiędzie.*

Jan Kasprowicz

Słowo do Społeczności Akademickiej skierował Ks. Kardynał Kazimierz Nycz (fot. 1). Oplátky pobłogosławił Abp Henryk Hoser (fot. 2), a fragment z Ewangelii odczytał ks. prof. Stanisław Warzeszak (fot. 3)

Jako pierwsi oplátkiem podzielili się Ks. Kardynał Kazimierz Nycz i Rektor prof. Marek Krawczyk

że przed dwoma tysiącami lat Bóg w Chrystusie stał się Bogiem wcielonym. Kiedy patrzymy na betlejemski żłóbek, uczymy się postawy służby, której tak brakuje we współczesnym świecie. Właśnie lekarze, ci, którzy uczą się w tej Uczelni, owej postawy służby bardzo potrzebują w codziennych kontaktach z pacjentami. W Waszych rękach,

w rękach nauczycieli akademickich jest to, aby młodzi ludzie, którzy podejmują ten niezwykle ważny i prestiżowy zawód, rozumieli słowa, które Chrystus wypowiedział wielokrotnie – że „kto chce być pierwszym, niech będzie ostatnim ze wszystkich i niechaj im służy”.

– W nowym roku życzę Państwu pokoju, którego świat dać nie może, prawdziwej radości i wszystkiego, czego potrzebujecie w Waszej pracy, w Waszej służbie i w rodzinach – dodał na zakończenie Ks. Kardynał Kazimierz Nycz.

Oplátky, którymi podzielili się uczestnicy uczelnianej Wigilii, poświęcił Abp Henryk Hoser, a fragment Ewangelii o narodzeniu Chrystusa odczytał ks. prof. Stanisław Warzeszak. Przedstawiciele Społeczności Akademickiej złożyli sobie następnie życzenia, skosztowali również przygotowanych na tę okazję wigilijnych potraw. Wszyscy uczestnicy spotkania oplátkowego otrzymali prezenty w postaci pamiątkowych publikacji, ozdób choinkowych i płyt z nagraniami Chóru naszej Uczelni.

Życzenia złożyli sobie przedstawiciele władz Uczelni, pracownicy i zaproszeni Goście (fot. 5. Oplątkiem dzielą się Rektor prof. Marek Krawczyk i Abp Henryk Hoser; fot. 6. prof. Tadeusz Tołłoczko i Kardynał Kazimierz Nycz)

Fot. 7. Życzenia Ks. Kardynałowi składa prof. Bogdan Pruszyński, obok Wiceminister Adam Fronczak. Fot. 8. Dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. Marek Naruszewicz i Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. Sławomir Majewski

Oprócz miłych życzeń podczas Wigilii nie zabrakło również wspaniałych świątecznych prezentów (fot. 10)

Profesor John Hansen Doktorem Honoris Causa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Światowej sławy specjalista w dziedzinie immunogenetyki klinicznej i transplantacji szpiku – prof. John Hansen z University of Washington – otrzymał tytuł Doktora Honoris Causa naszej Uczelni. Uroczystość odbyła się 7 grudnia w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Tego dnia dyplomy ukończenia studiów na I Wydziale Lekarskim odebrało również kilkuset nowo promowanych lekarzy i lekarzy dentyków.

JOHN HANSEN jest kierownikiem Laboratorium Immunogenetyki Klinicznej we Fred Hutchinson Cancer Research Centre w Seattle i profesorem Uniwersytetu Waszyngtońskiego. Przez wiele lat był jednym z najbliższych współpracowników prof. Edwarda D. Thomasa, laureata Nagrody Nobla za prace poświęcone transplantacji szpiku w 1990 r. (i Doktora Honoris Causa WUM z 1996 r.). Od ponad 30 lat wspiera polską naukę i naszą Uczelnię. Jego działania w latach 90. przyczyniły się do stworzenia i rozwoju wiodącego w Polsce ośrodka transplantologii komórek hematopoetycznych, który działa na naszym Uniwersytecie.

Laudację prof. Johna Hansena wygłosił prof. Andrzej Górski, Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk i Kierownik Zakładu Immunologii Klinicznej w Instytucie Transplantologii WUM. W uroczystości wręczenia doktoratu honoris causa uczestniczył także recenzent w postępowaniu o nadanie tego tytułu, prof. Wiesław W. Jędrzejczak, Kierownik Katedry i Kliniki Hematologii, Onkologii i Chorób Wewnętrznych.

Laureat odebrał dyplom z rąk Rektora prof. Marka Krawczyka. Gratulacje przekazał wyróżnionemu również Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś.

– Z radością witamy w naszej społeczności akademickiej osobę, która ma wielkie zasługi dla

Dziekan prof. Mirosław Wielgoś odczytał i zaprezentował zebrany dyplom nadania tytułu Doktora Honoris Causa prof. Johnowi Hansenowi

rozwoju transplantologii w Polsce i na świecie – powiedział Rektor prof. Marek Krawczyk, zwracając się do Doktora Honorowego. – Przyjmujemy w poczet Doktorów Honoris Causa lekarza, którego pomocy nasza Uczelnia wielokrotnie doświadczała. Autorytet i wsparcie prof. Johna Hansena w znaczący sposób przyczyniły się do utworzenia ośrodka transplantologicznego w naszej Uczelni. Za całe to dobro serdecznie Panu Profesorowi dziękujemy. Od teraz, Panie Profesorze, znakomity Doktorze Honorowy, Warszawski Uniwersytet Medyczny to także Pana Uczelnia.

Dziekan prof. Mirosław Wielgoś wyraził nadzieję, że przyszli lekarze – absolwenci naszej Uczelni, będą się wzorowali na postawie i dokonaniach prof. Johna Hansena.

Uroczystość wręczenia doktoratu honoris causa została połączona z LXXVI Promocją Absolwentów I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii. Prof. Mirosław Wielgoś w przemówieniu skierowanym do promowanych lekarzy i lekarzy dentyków podziękował za wspólnie spędzone lata, życzył powodzenia w realizacji planów, satysfakcji zawodowej i rozwoju naukowego. Podkreślił, że wszystkie

Prof. John Hansen jest ekspertem w dziedzinie immunogenetyki klinicznej i transplantacji szpiku. Przez lata wspierał rozwój Instytutu Transplantologii w naszej Uczelni

te cele z pewnością uda się osiągnąć, jeśli adepci medycyny skorzystają z doświadczeń swoich Mistrzów i Nauczycieli, którzy już tę drogę przeszli.

Słowa do absolwentów skierował również Rektor prof. Marek Krawczyk, zaznaczając, że należą oni do elitarnej, choć zanikającej grupy „intelektualistów – ludzi, którzy przyszłość upatrują w myśleniu”.

– Dyplom uczelni medycznej to kapitał intelektualny. Wraz z nim uzyskujecie wiarygodność i aurytet. Dobrze z tego korzystajcie, służąc społeczeństwu – mówił Rektor.

Prof. Marek Krawczyk wspominał także o wyzwaniach, jakie stoją przed tymi, którzy swym wyborem „na życie” uczynili medycynę. – Największą nagrodą dla nas, lekarzy, jest zdrowiejący pacjent. Jego zaufanie jest w naszym zawodzie kluczowe – powiedział. Na zakończenie życzył nowo promowanym, aby codziennie patrzyli na świat tak, jakby widzieli go po raz pierwszy.

Wiele przydatnych wskazówek przekazał absolwentom także prof. John Hansen, który

w wykładzie „Looking Back and Looking Forward Medical Science and Patient Care for the Next Generation” opisał swoją drogę zawodową – lekarza i naukowca. Zachęcał również adeptów medycyny do aktywnego włączenia się w działalność dobroczynną i w pomoc najbardziej potrzebującym, szczególnie z krajów rozwijających się.

W imieniu promowanych lekarzy i lekarzy dentystów podzię-

kowania gronu profesorskiemu, rodzicom i przyjaciołom przekazała lek. Nicole Sochacki. Do kolegów i koleżanek z roku – absolwentów Wydziału Lekarskiego – powiedziała:

– Od tego szczególnego momentu, kiedy odebraliśmy dyplom z rąk Jego Magnificencji, z rąk szanownego grona naszych nauczycieli, staliśmy się jedną wielką rodziną. Rodziną lekarską z dwustuletnimi tradycjami. Przez 6 ostatnich lat nie marzyliśmy o niczym innym, jak tylko o tym, aby skończyć studia. Teraz przez kolejne 60 lat będziemy tęsknić do tych chwil, które tu przeżyliśmy. Jestem przekonana, że Warszawski Uniwersytet Medyczny pozostanie w bardzo centralnym miejscu w naszym sercu – gdzieś koło pęczka Hissa – do dała na zakończenie.

Część artystyczną uroczystości uświetnił koncert „Mistrz i Uczniowie” w wykonaniu solistów operowych: Ryszarda Karczykowskiego, Banga Sung-Taeka, Huberta Stolarskiego i Katarzyny Oleś-Blacha, którym akompaniowała Ella Susmanek.

Karolina Gwarek
Redakcja „MDW”

Podczas uroczystości nadania doktoratu honoris causa wręczono także dyplomy absolwentom I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii

Przemówienie Dziekana I Wydziału Lekarskiego

**Magnificencjo,
Honorable Doctor
of our University,
Professor John Hansen,
Panowie Rektorzy, Dziekani,
Panie i Panowie Profesorowie,
Szanowni Państwo,
Drodzy Absolwenci,
Drodzy Goście!**

Spotykamy się dzisiaj w gościnnych murach Filharmonii Narodowej, aby wręczyć dyplom lekarza oraz dyplom lekarza dentysty absolwentom kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego I Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, ale też po to, aby wręczyć Panu Profesorowi Johnowi Hansenowi dyplom Doktora Honoris Causa naszej Uczelni. To wspaniałe zestawienie dwóch niezwykle radosnych, a zarazem podniosłych uroczystości. Wysłuchaliśmy przed chwilą hymnów – Polski i Stanów Zjednoczonych, narodów, które łączy, jak widać, nie tylko wspólna historia, ale i teraźniejszość. Pojęcie świata bez granic nabiera szczególnego znaczenia w kontekście uniwersal-

Uroczystość w Filharmonii Narodowej rozpoczęto wniesieniem sztandaru Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

nej nauki, której reprezentantem jest Profesor John Hansen.

Szanowni Państwo, nagradzamy dzisiaj dyplomami lekarskimi kolejnych absolwentów naszej Uczelni – tych, którzy studiowali na I Wydziale Lekarskim w latach 2004-2010, a w przypadku stomatologów – 2005-2010.

Drodzy Absolwenci, dzisiaj – święto jest kulminacją Waszej

sześciolletniej (lub pięcioletniej), wytężonej pracy, nieprzespanych nocy, pokonywania trudności, ale też studenckich szaleństw i radości, których z pewnością także było Wam dane doświadczać. Kończy się tym samym pewien etap Waszego życia, ale jednocześnie zaczyna nowy – wcale nie łatwiejszy, a co pewne, pełen niespodzianek i wielkich wyzwań. Wierzę, że jesteście tego świadomi i że podóacie tym wymagającym zadaniom, skoro udało się Wam przebrnąć przez niełatwe studia medyczne i skoro Wasi poprzednicy też jakoś sobie z tym radzą.

Salus aegroti suprema lex – niech to będzie Waszą dewizą i niech pomaganie ludziom będzie Waszą misją, skoro taką drogę życiową obralście sobie, kiedy przed kilkoma laty postanowiliście rozpocząć studia w naszej Uczelni. Nie poddawajcie się w ob-

Hymn Stanów Zjednoczonych – na cześć prof. Johna Hansena – wykonał Chór naszej Uczelni pod dyrekcją Daniela Synowca

Gospodarzem uroczystości był Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś

liczu trudności i niepowodzeń, które wcześniej czy później pojawią się w Państwa zawodowym życiu. Powikłania w medycynie były, są i zawsze będą – róbcie jednak wszystko, aby było ich jak najmniej. Waszą nagrodą będą sukcesy – pokonywanie chorób i śmierci oraz uśmiech wyleczonego pacjenta. Pamiętajcie, że tylko ciągła i systematyczna nauka, podnoszenie kwalifikacji i samodoskonalenie mogą Wam to zapewnić. Czy się uda? Pewnie tak, o ile będziecie konsekwentni w Waszych dążeniach i o ile będziecie korzystać z doświadczeń poprzedników – Waszych Mistrzów i Nauczycieli, którzy już tę drogę przeszli lub nadal po niej kroczą, nie zapominając o Was – swoich Uczniach.

Szczególnym wydarzeniem w życiu Uczelni jest też wręczenie dyplomu Doktora Honoris Causa. Dzisiaj tę godność odbierze z rąk Jego Magnificencji Rektora, Pana Profesora Marka Krawczyka, wybitny naukowiec i wspaniały Człowiek, Profesor John Hansen, z Fred Hutchinson Cancer Re-

search Center oraz University of Washington w Seattle.

Nie ma większej godności akademickiej niż tytuł Doktora Honorowego. Tylko nieliczni zdobywają ten laur. Zdobywają go w uznaniu swych zasług, wielkich dokonań – czy to na niwie nauki, czy też w życiu publicznym. Nierzadko jest to także hołd w uznaniu wsparcia, jakiego danej uczelni udziela uhonorowana tą godnością osoba. Tak też jest w przypadku Pana Profesora Hansena, który przez ponad 30 lat wspierał naszą Uczelnię, pomagał w prowadzeniu badań naukowych w szczególnie trudnych latach, o których dzisiaj najlepiej byłoby zapomnieć, tak jak z czasem zapomina się o koszmarnym śnie.

Ale nie wolno nam zapomnieć o ludziach, którzy sprawiali, że w tamtych czasach można było myśleć nie tylko o przetrwaniu, ale też o nauce, badaniach i doświadczeniach. Taką osobą jest właśnie Pan Profesor Hansen. Dziękujemy Panie Profesorze za to, że wspierał Pan nasz Instytut Transplan-

tologii, który obecnie nosi imię innego wybitnego uczonego, Pana Profesora Tadeusza Orłowskiego. Dziękujemy, że przyczynił się Pan do powstania, a później też i rozwoju, ośrodka przeszczepiania szpiku kostnego w naszej Uczelni. To wielki dar, za który dzisiaj Warszawski Uniwersytet Medyczny składa Panu hołd i dziękuje tak, jak najlepiej potrafi.

Szanowni Państwo, po raz ostatni jako Wasz Dziekan – bo z chwilą wręczenia Państwu dyplomów przestanę nim już dla Was być – składam Wam gorące podziękowania za wspólnie spędzone w murach Uczelni dni. Życzę także realizacji planów, satysfakcji zawodowej, rozwoju naukowego, jak również radości w życiu codziennym i osobistym.

Nie zapominajcie o nas, swoich nauczycielach; zawsze i wszędzie chwalcie imię Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Waszej *Almae Matris*, która dziś przywiodła Was do tego miejsca.

*prof. Mirosław Wielgoś
Dziekan I Wydziału Lekarskiego*

Przemówienie Jego Magnificencji Rektora

**Panie Dziekanie,
Drogi Doktorze Honorowy,
Pani Minister,
Wysoka Rado Wydziału,
Szanowni Absolwenci
I Wydziału Lekarskiego
z Oddziałem Stomatologii,
Szanowni Państwo!**

Otrzymujecie dzisiaj Państwo najważniejszy dyplom w Waszym życiu. Dyplom ukończenia studiów medycznych. To wielka chwila. Cieszę się, że jesteśmy tutaj z Państwem i z Państwa bliskimi, by razem świętować ten piękny moment.

To tym bardziej radosne wydarzenie dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, że dzisiaj dopełniamy aktu nadania najwyższej godności akademickiej – tytułu Doktora Honoris Causa prof. Johnowi Hansenowi. Pierwsza część tego aktu odbyła się 24 maja 2010 r., kiedy Senat Uczelni podjął uchwałę o nadaniu Profesorowi tego tytułu.

Do grona najwybitniejszych członków naszej *Almae Matris* przyjmujemy jednego z największych światowych ekspertów w dziedzinie immunogenetyki klinicznej i transplantacji szpiku. Z radością witamy w naszej społeczności akademickiej osobę, która ma wielkie zasługi dla rozwoju transplantologii szpiku na świecie i w Polsce. Przyjmujemy w poczet doktorów honoris causa lekarza, którego pomocy nasza Uczelnia wielokrotnie doświadczała. Autorytet i wsparcie Prof. Johna Hansena w znaczący sposób przyczyniły się do utworzenia ośrodka transplantologicznego w naszej Uczelni. Za całe to dobro serdecznie Panu Profesorowi dziękujemy.

Od teraz Panie Profesorze, znakomity Doktorze Honorowy, Warszawski Uniwersytet Medyczny to także Pana Uczelnia.

Rektor prof. Marek Krawczyk podczas przemówienia

Dear Professor Hansen,
it is our pleasure and greatest honour to host you at the University Ceremony held at the Warsaw Philharmonic. I would like to express my special thanks for having found time in your busy schedule to attend this important Ceremony.

It is my privilege to be able to award you the title of Doctor Honoris Causa of the Medical University of Warsaw, such a distinguished and world-renowned scientist.

Taking this opportunity I would like to thank you for your tremendous work and contribution to the World Medicine, Polish medicine and for years of successful cooperation with our scientists and our University.

Distinguished Doctor Honoris Causa, since now the Medical University of Warsaw is your University as well. I wish you a lot of success in both your personal and professional life.

Szanowni Państwo,
uroczystość nadania doktoratu honoris causa jest jednym z najważniejszych wydarzeń w życiu każdej szkoły wyższej. Dzisiaj świętujemy nadanie tej najwyższej godności akademickiej po raz 62. w ponaddwustuletniej historii naszego Uniwersytetu. Nazwiska Doktorów Honorowych określają tożsamość naszej *Almae Matris*. Honorowy tytuł doktorski stanowi najwyższy wyraz uznania środowiska akademickiego naszej Uczelni dla ogromnych zasług Pana Profesora Johna Hansena.

Drodzy Absolwenci, chciałbym się do Was zwrócić słowami

Uroczystość była okazją do wręczenia absolwentom wyróżnień za aktywną działalność w Studenckim Towarzystwie Naukowym

Promowani złożyli tradycyjne przyrzeczenie lekarskie

wielkiej poetki, noblistki, Wisławy Szymborskiej, która w jednym ze swoich wierszy napisała: „Każdy początek to tylko ciąg dalszy, a księga zdarzeń zawsze otwarta w połowie”.

Za chwilę z moich rąk i rąk Dziekana prof. Mirosława Wielgosia odbierzecie Państwo dyplomy ukończenia studiów lekarskich. Wkroczycie z nimi w nową rzeczywistość. Nie jest jednak ona Państwu obca. Przez sześć lat studiów przygotowawaliście się do zadań, jakie teraz przez Wami staną, do pracy z chorymi, którzy zaufają Wam jako lekarzom.

Zaufanie pacjenta do lekarza jest w naszym zawodzie kluczowe. Bez niego nawet najlepiej prowadzony proces leczenia będzie niewystarczający. Każdego dnia jako lekarze będziecie podejmowali decyzje, które będą ważyły często na całym życiu tych, którzy zwrócą się do Was o pomoc medyczną. Aby tego zaufania nie zawieść i nie sprzeniewierzyć się sensowi naszego zawodu, niezbędne jest stałe kształcenie się, konieczne jest śledzenie najnowszych doniesień medycznych.

Jak powiedział Władysław Bartoszewski „O lekarzu świadczy opinia chorych”.

My, lekarze, jesteśmy dla pacjentów, mamy ich leczyć, mamy

ich wspierać, razem z nimi pokonywać choroby, na które cierpią.

Medycyna, która jest Państwa wyborem na życie, jest dziedziną trudną, wymagającą, absorbującą, ale dającą wiele satysfakcji, siłę i nadzieję. Największą nagrodą dla nas, lekarzy, jest zdrowiejący pacjent. Zapewniam Państwa, młodzi adepci medycyny, że radość z poprawy zdrowia pacjenta, bez względu na doświadczenie, za każdym razem jest taka sama.

Drodzy Absolwenci, najlepszym dowodem na to, że wypusz-

czamy Państwa w świat dobrze przygotowanych do pomagania pacjentom, są wyniki tegorocznej jesiennej sesji Lekarskiego Egzaminu Państwowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Państwowego. Absolwenci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uzyskali w nich drugie lokaty w kraju. To powód do dumy dla Uczelni. Życzę, abyście Państwo nie tylko dorównali temu sukcesowi starszych kolegów, ale go przebili.

To Państwo – świeżo upieczeni absolwenci studiów lekarskich – jesteście unikalnym kapitałem naszego kraju. To Państwa zaangażowanie może zmieniać oblicze współczesnej medycyny. Rozwój tej dziedziny wiedzy jest niepojętym. Z pewnością niektórzy z Państwa podczas studiów odkryli i rozwinęli w sobie pasję badawczą. Myślą o laboratorium lub klinice, a może o jednym i drugim? Mam nadzieję, że niebawem spotkamy się w trakcie immatrykulacji na studiach doktoranckich, które Państwo podejmiecie w macierzystej Uczelni.

Badania naukowe, szczególnie w medycynie, są fascynujące. Z punktu widzenia badacza

W końcu nadeszła długo oczekiwana chwila. Absolwenci otrzymali dyplomy z rąk Jego Magnificencji

Młodzi adepci medycyny podczas uroczystej promocji

droga zdaje się nie mieć końca. Każde nowe odkrycie rodzi dziesiątki nowych pytań. To pasjonujące móc zmieniać świat na lepsze. Z pewnością może o tym zaświadczyć dzisiejszy Doktor Honorowy prof. John Hansen.

Niedawno w dzienniku „Polska The Times” ukazał się artykuł autorstwa Macieja Mazurka, zatytułowany „Koniec ery intelektualistów”. Jest w nim mowa o końcu istnienia niezależnej klasy intelektualistów wiernych tradycji sokratycznej, czyli takiej, w której poszukiwanie wiedzy, prawdy jest imperatywem kategorycznym. Autor pisze: „zanika świadomość, że poszukiwanie wiedzy jest poszukiwaniem wyższej przyjemności. Przyjemność myślenia uwolnionego od doraźnych pragmatycznych celów i korzyści stanowi rekompensatę, której z niczym porównać nie można”.

Państwo należą do tej zanikającej, zdaniem autora artykułu, grupy, która przyszłość upatruje w myśleniu. Dyplom wyższej uczelni medycznej to kapitał intelektualny. Wraz z nim uzyskanie wiarygodność i autorytet. Dobrze z tego korzystajcie, służąc społeczeństwu. Wierzmy w Was.

Otrzymanie przez Państwa dyplomów ukończenia studiów medycznych to wielki sukces. W imieniu władz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wszystkim nowo promowanym lekarzom i lekarzom denty stom oraz ich rodzinom i bliskim serdecznie gratuluję. Słowa uznania kieruję do nauczycieli akademickich, którzy przez 6 lat przekazywali Państwu wiedzę i doświadczenie.

Szanowni Państwo,
niestety, w tym radosnym dniu muszę powiedzieć i o ogrom-

nych niepokojach, które pojawiły się w środowisku medycznym po skierowaniu przez Resort Zdrowia do oceny przez środowisko propozycji dwóch ustaw. Pierwsza z nich to ustawa *O zawodzie lekarza i lekarza denty sty.* Zaczę od tego, że nasza Uczelnia była i jest gotowa do dalszych prac nad stałym udoskonalaniem metod, programów i standardów nauczania, w tym także upracticznienia edukacji po zapewnieniu uczelniom medycznym środków finansowych przeznaczonych na ten cel. Tymczasem przedstawiona propozycja zniesienia stażu podyplomowego i likwidacji Lekarskiego Egzaminu Państwowego oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Państwowego bez zapewnienia środków dla uczelni medycznych niesie ze sobą autentyczne zaniepokojenie.

Druga uchwała Senatu dotyczy projektu *Ustawy o działalności leczniczej.* Zawarto w niej szereg ważnych propozycji zmian, łącznie z możliwością (jeśli taka będzie wola Uczelni) przekształcenia szpitali klinicznych w spółki prawa handlowego, zadaniowy system zatrudnienia nauczycieli akademickich etc. Natomiast pro-

Radości z otrzymania dyplomów nie było końca!

pozycja powstania dwuwładzy w jednostkach posadowionych w szpitalach klinicznych, czyli wybierania jednej osoby kierującej badaniami i dydaktyką, a innej kierującej procesami leczenia doprowadzi do załamania się wysokospecjalistycznej medycyny i zahamowania jej dalszego rozwoju, który od zawsze tworzony był w szpitalach klinicznych.

Powtarzam jeszcze raz: dużym niepokojem napawają nas obydwie propozycje, choć wierzę, że głos doświadczonych nauczycieli akademickich, Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych będzie wysłuchany i odpowiednie korekty wprowadzone.

Drodzy Absolwenci,

zachęcam do podejmowania studiów doktoranckich, otwierania przewodów doktorskich. Nasz Uniwersytet ma bardzo wiele do zaoferowania badaczom z pasją. Rozważcie i taką drogę zawodową. Korzystajcie Państwo z bogatej oferty kształcenia specjalizacyjnego, jaką oferuje nasze Centrum Kształcenia Podyplomowego.

Utrzymujcie kontakt ze swoją *Alma Mater*. Pamiętajcie, że Wasza Uczelnia jest zawsze gotowa służyć Wam swoją wiedzą i pomocą.

Gratuluję Państwu dyplomów, życzę wymarzonych specjalizacji, zaufania pacjentów i wszystkiego dobrego, tak w życiu prywatnym, jak i zawodowym.

Éric-Emmanuel Schmidt – francuski dramaturg, eseista i powieściopisarz – napisał:

**„Codziennie patrz na świat,
jakbyś oglądał go
po raz pierwszy”.**

Z tym przesłaniem pozostawiam Państwa w tym wspaniałym dla nas wszystkich dniu.

***prof. Marek Krawczyk
Rektor Warszawskiego
Uniwersytetu Medycznego***

Do młodych lekarzy zwrócił się: Prezes OIL w Warszawie dr Mieczysław Szatanek. W imieniu absolwentów głos zabrała była Przewodnicząca Samorządu Studenckiego lek. Nicole Sochacki

Przedstawiciele władz Uczelni otrzymali podziękowania od nowo promowanych. Na zdjęciu absolwentka wręcza kwiaty Prodziekan ds. Oddziału Stomatologii prof. Renacie Górskiej

Prof. Mirosław Wielgoś, prof. Marek Krawczyk, prof. Renata Górka z absolwentami I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii

Laudacja Profesora Johna A. Hansena

Professor of Medicine, University of Washington

Doktora Honoris Causa naszej Uczelni

JOHAN HANSEN jest profesorem i kierownikiem Laboratorium Immunogenetyki Klinicznej we Fred Hutchinson Cancer Research Center oraz profesorem University of Washington, Seattle, USA. Ukończył renomowany Stanford University, a następnie jako młody lekarz współpracował ściśle z Prof. Robertem A. Goodem, jednym z najwybitniejszych pediatrów i immunologów, który ma ogromne zasługi w badaniach nad mechanizmami zaburzeń odporności, stworzył eksperymentalne i kliniczne podstawy rekonstrukcji układu odpornościowego u chorych z takimi zaburzeniami; był on również dyrektorem renomowanego Sloan-Kettering Institute for Cancer Research w Nowym Jorku.

Prof. John Hansen jest jednym z najbliższych współpracowników Prof. E.D. Thomasa, laureata Nagrody Nobla za stworzenie programu przeszczepiania szpiku u człowieka, a po odejściu Prof. Thomasa na emeryturę przejął kierownictwo Fred Hutchinson Cancer Research Center w Seattle, czołowego światowego ośrodka transplantacji szpiku i renomowanego ośrodka immunohematologii eksperymentalnej i klinicznej.

Prof. Hansen jest jednym z czołowych światowych uczonych i lekarzy zajmujących się immunogenetyką i aspektami klinicznymi transplantacji szpiku. Jest autorem i współautorem licznych prac opublikowanych w czołowym światowym piśmiennictwie („New England Journal of Medicine”, „Blood”, „Proceedings of the National Academy of Sciences USA”, „Journal of Immunology”,

Laudację wygłosił prof. Andrzej Górski, Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk i Kierownik Zakładu Immunologii Klinicznej WUM

itd.). Liczba cytowań Jego prac w okresie ostatnich 10 lat wynosi >4600. Jak podkreślają recenzenci, jest pierwszym autorem cytowanej ponad 500 razy pracy nt. leczenia przewlekłej białaczki szpikowej za pomocą przeszczepiania szpiku, opublikowanej w „New England Journal of Medicine”. Dzięki Jego pracom i działalności klinicznej poznano szczegółowo struktury odpowiedzialne za zgodność tkanek u człowieka i ich znaczenie praktyczne dla wyników transplantacji szpiku oraz udoskonalono schematy terapeutyczne związane ze zwalczaniem nowotworów układu chłonnego i krwiotwórczego łącznie z przeszczepianiem szpiku, stwarzając tym samym szansę przeżycia i prowadzenia normalnego życia milionom chorych na całym świecie, których uprzednio uznawano za beznadziejnie chorych.

Od ponad 30 lat Prof. Hansen utrzymuje ściśle kontakty z nauką polską. W latach 1975-1995

aktywnie wspierał działalność naukową ośrodka immunologicznego Instytutu Transplantologii warszawskiej uczelni medycznej, przekazując nieodpłatnie unikalne odczynniki badawcze i prowadząc intensywną współpracę naukową, wyrażoną wspólnymi publikacjami w renomowanym międzynarodowym piśmiennictwie oraz umożliwiając uzyskanie polsko-amerykańskiego grantu z tzw. Funduszu Marii Skłodowskiej-Curie. W tych skrajnie trudnych dla nauki polskiej czasach pomoc Prof. Hansena była decydująca dla zapewnienia odpowiedniego poziomu pracy naukowej realizowanej w warszawskiej placówce oraz podtrzymania i rozwoju kontaktów naukowych, zwłaszcza gdy każdy wyjazd zagraniczny (szczególnie do USA) był prawdziwie trudnym wyzwaniem. Rozwój transplantologii szpiku w naszym kraju, a w szczególności powsta-

nie ośrodka transplantacyjnego warszawskiej uczelni medycznej jest również w dużej mierze Jego zasługą. Fakt istnienia współpracy i wsparcia ze strony tak wielkiego autorytetu stanowił istotny argument w latach 90-tych dla stworzenia w naszej Uczelni i rozwoju wiodącego obecnie w naszym kraju ośrodka transplantologii komórek hematopoetycznych. Jak podkreślają recenzenci, polska medycyna jest bardzo ściśle związana z działalnością Prof. Hansena, którego prace są szczególnie bliskie instytucjom pionierskim w obszarze immunologii i przeszczepiania narządów. Niewątpliwie wiodącą placówką jest w tym zakresie warszawska uczelnia medyczna, która bezsprzecznie oddziałuje również na postęp naukowy innych placówek w Polsce.

Dzisiejszej uroczystości nadania tytułu Doktora Honoris Causa towarzyszy wręczanie dyplomów lekarza absolwentom naszej Uczelni. Stanowi to szczególną okazję dla przedstawienia wybitnych dokonań tego lekarza i naukowca wraz z wyborami, jakich dokonywał On na swej drodze życiowej celem wypełnienia obu tych misji – co przecież w realiach pracy aktywnego lekarza klinicysty nie jest łatwym zadaniem. Wybory te służyły realizacji najbardziej szczytnego motywu działalności Prof. Hansena, jakim jest wdrażanie postępu nauk medycznych do profilaktyki i zwalczania chorób, łagodzenia cierpienia i ratowania życia chorych. Jak wiadomo, społeczeństwo pokłada szczególne nadzieje w dziedzinie medycyny, jakiej poświęcił się nasz laureat, tzn. hematologii, transplantologii i onkologii. Dzisiejsza uroczystość stanowi wymierny przykład, że nadzieje te zostały już w dużej mierze spełnione, a można oczekiwać, że przyszłość przyniesie dalszy postęp w zwalczaniu scho-

Prof. John Hansen odebrał dyplom Doktora Honoris Causa z rąk Rektora prof. Marka Krawczyka

rzeń dotychczas uznawanych za nieuleczalne.

Prasa naukowa i medyczna od lat alarmuje, że w miarę postępującej komercjalizacji medycyny spada zainteresowanie podejmowaniem modelu działalności, jaką prezentuje Prof. Hansen, a który polega na łączeniu pracy klinicznej z wysokiej rangi działalnością naukową. W tym kontekście jego postawa i dokonania mogą stanowić godny naśladowania wzór dla młodych lekarzy otrzymujących dziś dyplomy i rozpoczynających swą zawodową drogę życiową. Mam nadzieję, że ci z nich, którzy zdecydują się na podobną drogę życiową – pomni dzisiejszej uroczystości – będą się kierowali wyborami i pryncypiami charakteryzującymi postawę, działalność i dokonania Prof. Hansena.

Podsumowując, należy stwierdzić, że Prof. Hansen jest jednym z czołowych uczonych i lekarzy, który wniósł istotne zasługi dla rozwoju nauk medycznych w Polsce, a w szczególności dla naszej Uczelni. W pełni zasłużył na nadanie tytułu Doktora Honoris

Pamiątkowe zdjęcie z Laureatem najwyższego wyróżnienia w Uczelni

Causa warszawskiej *Almae Matris*, co z pewnością przyczyni się – co podkreślają również recenzenci – do budowania jej prestiżu i wysokiej rangi na międzynarodowej arenie naukowej.

prof. Andrzej Górski
Promotor w przewodzie
Doktoratu Honoris Causa

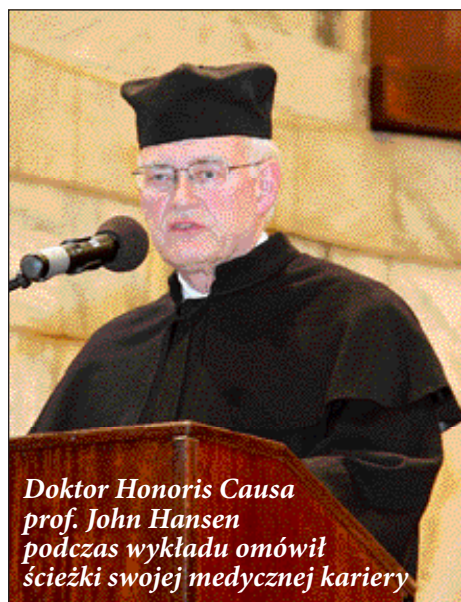
Looking Back and Looking Forward Medical Science and Patient Care for the Next Generation

Wykład z okazji nadania godności Doktora Honoris Causa

Distinguished Rector and Dean, Members of the Medical Faculty, graduating students, colleagues and friends, it is a great privilege to be with you this evening and to share in the celebrations for the class of 2010. I join with your teachers in this University, and with your families and friends, in congratulating you for your academic accomplishments. We wish you Godspeed at this time of commencement as you begin your careers medical service. Yesterday we were teachers and students, tomorrow we will all be colleagues sharing our commitments to medical research, improving medical practice and doing our best to excel in patient care. For the moment however we celebrate your recent success and thankfully acknowledge the principles and traditions that have been our inspiration,

the dedicated men and women and mentors who have passed this way before us, and the great institutions like this University that have challenged, guided and sustained us. This evening, I am also deeply humbled by the eminent honor that you have granted me on this auspicious occasion.

Commencement is one of the great milestones of life. For many it is a long sought goal and a time of joyful relief. I trust however that you will all soon find even greater excitement in your new careers, and satisfaction as you advance along your chosen path of professional development. Hopefully your search for knowledge and intellectual growth you will continue to reward you long beyond the next phase of your training, and remain your constant companion throughout your ca-

Doktor Honoris Causa prof. John Hansen podczas wykładu omówił ścieżki swojej medycznej kariery

reer. Scholarship and learning will not only sharpen your mind; it will all bring maturation and wisdom, and enhance the skill and effectiveness of your professional practice whether in the classroom, the laboratory or the clinic.

Graduation and commencement evoke strong emotions, anticipation of the future and reflections of the past. My commencement as a young physician dates to 1970 when I completed nine years of University and Medical School study. I started undergraduate studies in the biological science at the University of Minnesota in 1961, and in 1965 I left my home in Minneapolis to begin medical studies at Stanford University in California. My undergraduate years were exhilarating, and I was anxious during the transition to medical school with anticipation that the learning process there would be dominated by

Wystąpienia słuchano z dużym zainteresowaniem

“memorization”. I soon learned however how intense and profoundly motivating it was to be in the presence of a child with leukemia, a patient adjusting to chronic renal failure, a young mother with breast cancer or a patient with end stage heart failure. Despite the pride I had from my undergraduate education and the confidence I had in the scientific process, I began to see how limited and problematic our ability to accomplish successful preventive and therapeutic interventions was.

In addition to the standard medical school learning experience in the classroom and clinic, I elected block of research training and joined a cardiovascular surgery laboratory lead by Professor Norman Shumway who was pioneering orthotopic cardiac transplantation in dogs. My assignment was to assist the surgical fellows performing the transplant procedure, participate in post-operative care, and to study the regulation of blood pressure and blood flow in animals with a denervated heart which was no longer regulated by the autonomic nervous system. These studies required the surgical placement of blood pressure and flow transducers during the transplant procedure, and later monitored by telemetry. We learned that catecholamine receptors intrinsic to the myocardium became hypersensitive to stimulation following denervation, and that cardiac rate, cardiac output and renal blood flow increased with exercise albeit more although more slowly than control animals.

The transplant problem that found most fascinating was allograft rejection. To encourage my new interest in transplant immunology, Professor Shumway arranged for me to spend one year in London as a research fellow with Professor Leslie Brent. (As many of you may know, Professor Brent is a son of Poland and a WWII refugee who

was placed as a child with a family in the UK, became a student and then a colleague of Sir Peter Medawar, and achieved great success as an Immunologist and Transplant Biologist). During the next several months I was thoroughly introduced to experimental methods for inducing transplantation tolerance in mice with hematopoietic cells and anti-lymphocyte serum. By the end of my year in London, I realized that my ambition to become a transplant physician would be best served by committing myself to further training in internal medicine and immunology. I returned to the University of Minnesota in 1970 for a residency in medicine and hematology, and found myself attracted to the bone marrow transplant (BMT) program developed there by Professor Robert A. Good for the treatment of children with severe immune deficiency disease. Dr. Good was an extraordinary physician scientist, a Pediatrician, Pathologist and Immunologist, who combined curiosity, creativity, vision and charismatic determination with compassion and exceptional clinical skill. In 1973, Dr. Good left the University of Minnesota to become the President and Director of the Memorial Sloan Kettering Cancer Center in New York. I followed as soon as I completed my Medicine residency. It was there that I first meet Professor Andrew Gorski, also a fellow at the time, and where we began our enduring collaboration and friendship. Years later, in 1985, I had the opportunity to visit Poland and meet several of Andrew's colleagues most notably his mentor Professor Tadeusz Orłowski the founder of your Transplantation Institute. Professor Orłowski was widely known for his contributions to medicine, nephrology and transplantation. His reputation for high professional standards, accuracy, excellence, discipline, integrity and respect for the well being of patients was

indelibly reinforced for me by my visit to his Institute.

My research at MSKCC focused on the human major histocompatibility system or HLA, and in the development of tools for the functional and structural analysis of HLA polymorphisms. The critical clinical application at the time was the pursuit of better methods for HLA matching that would allow for the selection of unrelated volunteers as bone marrow donors for transplantation. In 1977 I was given the opportunity to move to Seattle for a position with the Seattle BMT team lead by Professor E. Donnall Thomas and also to become the Director of the Seattle HLA laboratory (Dr. Thomas was later awarded the Nobel Prize in Medicine for his pioneering work in the development of BMT). The first priority for my clinical research was to reanalyze the HLA matching data for recent transplants to better understand the tolerable limits to HLA mismatching. We were also fortunate that the opportunity to attempt an HLA matched unrelated donor transplant when the family of a ten year old female with high risk ALL in second clinical remission, a clinical situation universally regarded as destined for early relapse and death, approached our team asking if an HLA matched unrelated donor BMT was possible. Miraculously, we found a an HLA matched individual in our research donor file who was willing to donate bone marrow, and the first ever myeloablative unrelated donor transplant for acute leukemia was performed in 1979. when it became generally known a year later that this patients was alive and fully engrafted with no graft-versushost disease (a case report was published in the "New England Journal of Medicine in 1980"), there was a great enthusiasm and new expectation generated among physicians, patients and their families for this life

Na zakończenie uroczystości w Filharmonii Narodowej soliści operowi wykonali program artystyczny „Mistrz i Uczniowie”

saving option for patients lacking an HLA matched sibling. Unfortunately, health care systems were not prepared to effectively deal with multiple search requests for HLA matched donors. Many ethical and logistical issues had to be addressed, and funding sources identified, before it became possible to recruit and HLA type volunteers, and build unrelated donor registries. Another seminal event occurred in 1984 when the United States Congress, responding to requests from numerous patients and families, authorized the Government to issue an open invitation for grant proposals for developing a national donor registry. Two of my colleagues, Dr. Jeff McCulloch from the University of Minnesota, and Dr. Herbert Perkins from the Irwin Memorial Blood Center in San Francisco, and I submitted an application which was approved and funded. This grant was used to establish the U.S. National Marrow Donor Program (NMDP). NMDP became operational in 1986. Many other national and regional registries were also launched, bilateral donor search agreements were established, and currently there are more than 12 million HLA typed

volunteers listed in registries around the world.

My career as an immunogeneticist and transplant physician has been extraordinarily rewarding, and has provided me far more than I have given. Reflecting back over the last 40 years, I am impressed and reassured by the many advances that have occurred in health care across all disciplines and specialties. Unfortunately our unfinished work and the unanswered needs of many are also obvious. From my perspective, it is dismaying to realize that many of our most important life saving treatments are still not uniformly successful, and that too frequently they are compromised by serious and sometimes debilitating complications. In my own area of practice, great success has been achieved for several intensive chemotherapy regimens sometimes supplemented with high dose radiation therapy for the treatment of childhood leukemia, and Hodgkin's disease and lymphoma in adults. Autologous hematopoietic cell transplants for lymphoma and multiple myeloma are extending life, and allogeneic bone marrow, blood and umbilical cord blood transplants are curing

an increasing number of hematological malignancies such as acute myeloid leukemia and myelodysplasia. These therapeutic triumphs have resulted in a substantial global increase in cancer survivors; however recent long-term survivor studies have revealed an increasing prevalence of organ dysfunction, chronic illness and secondary cancers. These emerging post-chemotherapy and post-transplant complications, which can significantly diminish quality of life and life expectancy, have forced recognition of a new class of therapy induced health problems.

Those of us fortunate individuals who live in secure, stable and progressive societies can give heartfelt testimony to numerous medical advances that protect the well being of our families and communities. But as health care professional we must also remain sensitive to the great inequalities in public health and health care that exists throughout the underdeveloped world. We also need to do whatever we can as individuals and as members of noble Institutions to find innovative and affordable means for addressing the critical needs of the vast numbers of men, women and children suffering and dying from malnutrition and other preventable and treatable diseases.

The new medical scientists, physicians and health care providers of today have inherited a powerful legacy of humanitarian compassion, knowledge and professional skill. I wish you all the very best success, happiness and fulfillment in your new careers. Your teachers, many great leaders and innovators in the health sciences and the legions of dedicated health workers who have preceded you, entrust to you the health and wellbeing of your nation and the people of the world.

Professor John A. Hansen, MD

ODZNACZENI PRACOWNICY UCZELNI

Podczas uroczystego Senatu Akademickiego, w poniedziałek 20 grudnia, zasłużeni pracownicy naszego Uniwersytetu odebrali odznaczenia państwowe i uczelniane – z rąk Wiceminister w Kancelarii Prezydenta RP Ireny Wóycickiej i Rektora prof. Marka Krawczyka. Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski otrzymał prof. Tadeusz Tołłoczko, który wygłosił podziękowanie za przyznane wyróżnienie. Treść tego wystąpienia, a także listę uhonorowanych osób zamieszczamy poniżej.

**Szanowna Pani Minister,
Magnificencjo
– Panie Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojni i Szanowni Zebrani!**

„Czasu się nie mierzy – czas się waży” – powiedział niegdyś poeta, ks. Jan Twardowski. Chodziło mu oczywiście o wagę dokonań w danym nam czasie. A w moim obecnym etapie życia refleksja jest powinnością. Toteż wielokrotnie zastanawiając się nad własną przeszłością, dochodziłem do wniosku, że:

- ileż ja rzeczy nie zrobiłem, choć
- zrobić chciałem,
- zrobić mogłem,
- naprawdę trzeba było je zrobić.

Długa jest lista mych niedokonań. Toteż jakże radosna jest moja świadomość, że jednak udało mi się dokonać czegoś, co znalazło uznanie na najwyższym szczeblu hierarchii państwowej, potwierdzone indywidualną decyzją Pana Prezydenta RP, a opartą na opinii JM Pana Rektora i Władz Uczelni, wydających merytoryczną ocenę mojej działalności.

Dlatego też za ten ze wszechmiar niepospolity, a do tego nieoczekiwany, tak wielki zaszczyt i wyróżnienie składam bardzo serdeczne podziękowanie Panu Prezydentowi RP, Kapitulie, Panu Rektorowi reprezentującym naszą akademicką społeczność. A społeczność ta jest dla mnie najbliższa.

To również zaszczyt nieoczekiwany, bowiem ani chwała, ani

Prof. Tadeusz Tołłoczko został uhonorowany Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Aktu dekoracji dokonała Wiceminister w Kancelarii Prezydenta RP Irena Wóycicka

honory nigdy nie były motywem mojej życiowej działalności. Nie wyobrażałem sobie także, ażeby wysiłek i wyniki mej pracy zostały w ogóle dostrzeżone na tak wysokim szczeblu władzy państwowej. Zdawałem sobie też sprawę, że w zasługach bywały również okoliczności sprzyjające, a w niedokonaniach nieuniknione konieczności i przeciwności.

To zaszczytne wyróżnienie jest dla mnie tym bardziej cenne, że zostało mi nadane nie w trakcie lub bezpośrednio po zakończonej kadencji, ale w piątej rektorskiej kadencji, czyli po 15 latach od ukończenia kadencji własnej – a więc osiągnięcia są trwałe, odporne na działanie czasu. Nie były to więc działania pozorowane, a rezultaty tylko doraźne. My wszyscy, lekarze, doceniamy

niezwykłą wartość wyników odległych. W każdej sytuacji powinniśmy umieć oceniać i przeszłość, i terażniejszość, i przyszłość z perspektywy długiego trwania.

Podjmując rektorskie decyzje, zawsze zastanawiałem się, jak postąpiłbym, będąc kanclerzem prywatnej uczelni, ponieważ czasami zdarza się, że „racja i demokracja” nie muszą być optymalnie spójne.

Swoje działania oceniałem też w perspektywie przyszłości.

Zdawałem sobie sprawę, że późniejsze pokolenie oceniać będzie dokonania i niedokonania przeszłości na podstawie przez czas i życie sprawdzonych merytorycznych kryteriów.

Byłem świadomy tego, że JM Rektor i cała społeczność akademicka darują mi zapewne niezbyt optymalne dzielenie niedostatku,

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał prof. Mirosław Łuczak – wieloletni Kierownik Katedry i Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej, do października 2008 roku redaktor naczelny naszego czasopisma

ale nie darowałyby mi nieskuteczności w walce o odzyskanie terenów na rozbudowę „Medycznego Miasteczka Akademickiego” w łączności z Centralnym Szpitalem Klinicznym przy ul. Banacha. A obszar ten był już nawet ogrodzony, z zamkniętym przejazdem na teren szpitala. Stanąc tam miały zaplanowane budynki Centrum Handlu ze Wschodem.

O tereny te walczyliśmy wspólnie z Dyr. Żbikowskim, Długoszem, Prof. Skulskim. Wizyty i petycje składaliśmy w wielu instytucjach i urzędach państwowych i samorządowych. Podczas jednego z posiedzeń w Urzędzie Rady Ministrów poinformowano nas, że interwencję do Pana Premiera składał na naszą prośbę ówczesny Przewodniczący Klubu Parlamentarnego Aleksander Kwaśniewski i Prezes Stronnictwa Wiesław Chrzanowski, a Wojewoda Warszawski Bohdan Jastrzębski również jako urbanista poparł zasadność naszych żądań.

Z pewnością wiele innych osób popierało nasze starania, ale wyznać muszę, że wiele też osób na bardzo nawet wysokich stanowiskach nie chciało lub nie rozu-

miało zagrożenia dla przyszłości Uczelni. Przegrana bitwa oznaczała przegraną wojnę, której skutki byłyby już nieodwracalne.

Problem drugi – „demokracja czy racja?” – ujawnił się podczas podejmowania decyzji o organizacji pierwszego w kraju „Studium anglojęzycznego” z własnym programem nauczania (Akademia Medyczna w Poznaniu wprowadziła 4-letnie studium dla studentów amerykańskich po collegach). Wobec braku doświadczenia i wzorców, bardzo wielu Członków W. Senatu wyrażało obawy nieprzewidywalnych zagrożeń. W obawie o wynik głosowania w sprawie zgody na organizację Studium oraz by nie obarczać nieznanym ryzykiem W. Senatu, postanowiłem na własną odpowiedzialność, bez odpowiedniej uchwały W. Senatu, Studium to zorganizować. I tu pragnę dobitnie podkreślić niezwykle zasługi i pomoc Pana Prof. Wojciecha Sawickiego...

Nieprzewidziane trudności z naborem obcokrajowców na studia anglojęzyczne wynikały z faktu, że już przed nami bardzo dynamiczną akcją werbunkową

prowadzili Czesi i Węgrzy. A na stwierdzenie, że możemy przyjmować tych kandydatów, których oni odrzucą – ja nie mogłem się zgodzić. Organizacja pierwszych lat studiów była zasługą Pana Prof. W. Sawickiego. Dopiero w drugiej rektorskiej kadencji, po zorganizowaniu i uruchomieniu „Studium”, Wysoki Senat zatwierdził fakt jego istnienia.

Wspomniane pięć kadencji rektorskich, czyli piętnaście lat po zdaniu swych obowiązków, nie były dla mnie wolne od przeżyć i satysfakcji. Ilekroć przejeżdżałem obok tych „ziem odzyskanych” w drodze do szpitala, cieszyłem się, że się „mury pną do góry” i że w tych murach kontynuowane jest z „moich czasów” łączenie „Myśli z odwagą, myśli z pracą, pracy z pasją i obowiązkiem, i odpowiedzialnością”. Ja sam uczyłem się, a potem starałem się nauczać nie tylko medycznego rzemiosła, ale również: Twórczości.

Świadomy wielkiego zaszczytu, jaki mnie spotkał, pragnę raz jeszcze złożyć serdeczne podziękowania Panu Prezydentowi RP za decyzję tak doniosłego odznaczenia, Kapitulę i Pani Minister za udekorowanie.

Powtórzę, że zawsze obawiałem się, jak w przyszłości ocenią okres mojej rektorskiej kadencji ówczesnie przyszły, a teraz obecny Rektor, PP. Dziekani, Wysoki Senat i cała Społeczność naszej Uczelni. Okazuje się, że są dla mnie wysoce Wspaniałomyślni.

„Faeci quod potui – faciunt meliora potentes” – zrobiłem, co mogłem, niech przychodzą inni i robią to lepiej. I dziś na tych „odzyskanych terenach” dzięki staraniom kolejnych rektorskich władz stoją gmachy Rektoratu, Centrum Dydaktycznego i już rosną budynki Biblioteki i Medycyny Teoretycznej, a plany na dalszą przyszłość są bardzo śmiałe.

prof. Tadeusz Tołłoczko

OSOBY UHONOROWANE PODCZAS UROCZYSTEGO SENATU

Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski otrzymał prof. dr hab. n. med. Tadeusz Tołłoczko.

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski uhonorowano: prof. dr hab. n. med. Mirosława Łuczaka i prof. dr hab. n. med. Eugeniusza Spiechowicza.

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał mgr Tadeusz Glinkowski.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczeni zostali: prof. dr hab. n. med. Hubert Kwieciński, prof. nadzw. dr hab. n. farm. Helena Nowak, prof. dr hab. n. med. Zbigniew Wierzbicki, Grażyna Wyglądacz.

Złotym Krzyżem Zasługi uhonorowano: dr. n. med. Wojciecha Michalskiego, dr. hab. n. med. Jacka Imieł, dr. n. farm. Bożennę Kwiatowską.

Srebrny Krzyż Zasługi otrzymali: dr hab. n. med. Andrzej Krupienicz, dr n. med. Ewa Skrzypek-Fakhoury.

Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczona została dr n. med. Halina Cieślak.

Medal Złoty za Długoletnią Służbę otrzymali: dr n. med. Piotr Albrecht, Ewa Antoniak, Arkadiusz Brodowski, Jadwiga Brzeska, Grażyna Cichočka, dr n. med. Katarzyna Ciechowicz, Krystyna Ciecierska, Stanisław Dąbkowski, dr n. farm. Krzysztof Demkowicz-Dobrzański, mgr Lucyna Domańska-Włodarczyk, Elżbieta Drapiewska, dr n. med. Halina Gadomska, dr Elżbieta Górka, Ewa Grochowska, dr n. med. Barbara Grzechocińska, Zofia Grzewińska, Zofia Jakubiśiak, Marek Jarecki, dr n. med. Maciej Jędrasik, Hanna Kaczorek, Regina Kotkowska, dr n. med. Swietlana Krzemień-Wiczyńska, Małgorzata Krzywicka, Marzena Kujko, mgr Maria Kurpińska,

Barbara Lothammer, Anna Łapkiewicz, dr n. med. Krzysztof Łukawski, mgr Jadwiga Majchrzak, dr n. med. Bogna Marchlewska, Halina Mianowska-Skóra, Maria Michniewska, Barbara Mieczkowska, dr n. med. Elżbieta Młynarska-Zduniak, Krystyna Monarska, Anna Możdżonek, Genowefa Nobis, dr n. med. Maria Nowakowska, dr n. med. Bożenna Oleszczak, Hanna Olszak, Zofia Osełka, Stanisława Pulińska, Joanna Romaszewska-Węgier, Maria Rucińska, Ireneusz Rudnicki, Ewa Ruszczak, mgr Małgorzata Sasinowska-Motył, Barbara Siwiec, mgr inż. Bogusław Staszczuk, Grażyna Szal-Ślusarska, dr n. przyr. Danuta Szelenbaum-Cielecka, Ewa Szocik, dr n. med. Krystyna Thun-Szretter, mgr Alicja Tomaszewska, Teresa Turlej-Czernia, Grażyna Wereszko, Ewa Wiśniewska, mgr Barbara Wójcik, dr n. med. Małgorzata Zadurska, Ryszarda Zielińska-Gębka, mgr Ewa Znamińska-Seneczko, dr n. med. Anna Żyszko.

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę zostali odznaczeni: mgr Mirosława Adamus, Irena Ambroziak, Iwona Augustyniak, dr n. med. Anna Borowiecka-Elwertowska, dr n. med. Anna Cyganek, dr n. med. Maria Dubielecka, dr n. med. Tomasz Godlewski, mgr Grażyna Halicka, dr n. med. Zoulikha Jabiry-Zieniewicz, Beata Jankowska-Piętka, Grażyna Kabacik, Małgorzata Karolak, Elżbieta Kazimierowska, mgr Marzena Kołodziej, mgr Barbara Kozarkiewicz, Ewa Kozłowska, mgr Grażyna Krajewska-Brzywczy, dr n. med. Zbigniew Kucharski, Halina Kuśpiel, dr hab. n. med. Małgorzata Lewandowska-Szumieł, dr n. med. Krzysztof Madej, mgr Stanisława Majcherek, Bożena Mecner, Piotr Pałczyński, Maria Pankratz, mgr Aleksandra Pasińska, dr hab. n. med. Bronisława Pietrzak, dr n. med. Barbara Pietrzak-Bilińska, mgr Lidia Przepióra-Dziewulska, dr n. farm. Mirosław Rewekant, lek. stom. Dariusz Rolski, mgr Mirella Sulewska, Wanda Widomska, mgr Alicja Wieczorek, mgr Luiza Wło-

Rektor prof. Marek Krawczyk pogratulował osobom uhonorowanym odznaczeniami państwowymi (na zdj. gratulacje otrzymuje prof. Eugeniusz Spiechowicz)

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski został odznaczony prof. Hubert Kwieciński (na zdj. po lewej). Złoty Krzyż Zasługi otrzymał dr hab. Jacek Imiela

darkiewicz, mgr Stanisław Wójtowicz.

Medal Brązowy za Długoletnią Służbę otrzymali: dr hab. n. med. Ewa Barcz, dr n. med. Renata Bokiniec, dr n. med. Paweł Chomicki, lek. stom. Robert Gontek, mgr Iwona Goździk, lek. Grzegorz Gut, mgr inż. Małgorzata Karczewska, dr hab. n. med. Maciej Kielar, dr hab. n. med. Katarzyna Koziak, mgr Małgorzata Kruk, dr Piotr Lewandowski, Marek Magdziak, Edyta Markiewicz, mgr inż. Piotr Markiewicz, mgr Alicja Mikulska, dr n. med. Maciej Nowak, mgr inż. Radosław

Plewiński, mgr Anna Sadowska, mgr Joanna Sobczak, mgr Katarzyna Stańczyk, Andrzej Stepnowski, inż. Bartłomiej Świech, Michał Teperek, mgr inż. Renata Walendowska, Agnieszka Zabuska, dr n. med. Paweł Zawadzki.

Medalami Komisji Edukacji Narodowej zostały uhonorowane: prof. nadzw. dr hab. n. med. Joanna Juskowa, mgr Zofia Patočka, dr n. med. Zofia Rancewicz, prof. dr hab. n. med. Katarzyna Rowińska-Marcińska.

Odznaką honorową „Za zasługi dla ochrony zdrowia” wyróżniono: dr. n. med. Krzysztofa

Madeja, dr. n. med. Grzegorza Senatorskiego, prof. dr. hab. n. med. Janusza Ślusarczyka, mgr. Grażynę Wójcik.

Nagrody indywidualne pierwszego stopnia za osiągnięcia naukowe uzyskali:

1. Dr hab. n. ekon. Marcin Czech – za autorstwo książki pt. „Farmakoekonomika w opiece farmaceutycznej”.
2. Dr hab. n. med. Andrzej Horban – za cykl prac poświęconych problemom oporności na leki antyretrowirusowe stosowane w leczeniu HIV/AIDS.
3. Dr hab. n. med. Piotr Radziszewski – za cykl prac z dziedziny neurourologii opublikowanych w 2009 i 2010 roku.

Nagrodą indywidualną dydaktyczną pierwszego stopnia za autorstwo podręcznika pt. „Klasyfikacja BRIDAS w badaniach sonomammograficznych” został wyróżniony prof. dr hab. n. med. Wiesław Jakubowski.

Nagrody zespołowe pierwszego stopnia za osiągnięcia dydaktyczne otrzymali:

1. Prof. dr hab. n. med. Beata Śpiewankiewicz, prof. dr hab. n. med. Jerzy Stelmachów, prof. dr hab. n. med. Włodzimierz Sawicki, prof. dr hab. n. med. Jolanta Kupryjańczyk, dr hab. n. med. Krzysztof Cendrowski, dr hab. n. med. Boże-

Laureaci odznaczeń państwowych podczas uroczystego Senatu

- na Czarkowska-Pączek, dr n. med. Beata Osuch, dr n. med. Robert Piórkowski, dr n. med. Agnieszka Timorek-Lemieszczuk – za współautorstwo podręcznika pt. „Powikłania pooperacyjne w ginekologii”.
2. Prof. dr hab. n. med. Mirosław Dłużniewski, dr hab. n. med. Marek Kuch, dr n. med. Iwonna Grzywanowska-Łaniewska, dr n. med. Witold Pikto-Pietkiewicz, dr n. med. Joanna Syska-Sumińska – za współautorstwo monografii „Nagła śmierć sercowa. Co lekarz praktyk wiedzieć powinien” (1 i 2 tom).
3. Prof. dr hab. n. med. Maria Roszkowska-Blaim, prof. nadzw. dr hab. n. med. Bożena Werner, dr hab. n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska, dr n. med. Tomasz Floriańczyk, lek. Jacek Skierendzielewski, lek. Piotr Skrzypczyk – za współautorstwo monografii pt. „Hypertension, Heredity and Stroke”. Dyplomami zostali wyróżnieni: dr hab. n. med. Anna Karolina Obuchowicz, dr n. med. Maria Hanna Kniażewska, lek. Iwona Bieroza, lek. Piotr Wieniawski.
4. Prof. dr hab. n. med. Leszek Pączek, dr n. med. Bartosz Foroniewicz, dr n. med. Krzysztof Mucha – za współautorstwo cyklu podręczników „Transplantologia praktyczna”.
5. Prof. dr hab. n. med. Ryszarda Chazan, prof. dr hab. n. med. Hanna Grubek-Jaworska, dr hab. n. med. Joanna Domagała-Kulawik, dr n. med. Rafał Krenke, dr n. med. Piotr Bielicki, dr n. med. Andrzej Dąbrowski, dr n. med. Tadeusz Przybyłowski – za współautorstwo książki pt. „Choroby układu oddechowego w praktyce lekarza opieki podstawowej”.

Złote Medale Akademii Polskiego Sukcesu

Rektor prof. Marek Krawczyk, były Rektor prof. Tadeusz Tołłoczko oraz prof. Grzegorz Opolski – Kierownik I Katedry i Kliniki Kardiologii otrzymali Złote Medale Akademii Polskiego Sukcesu.

Rektor prof. Marek Krawczyk otrzymał wyróżnienie wraz z członkostwem Polskiej Akademii Sukcesu, jak określiła Kapituła: „za wybitne osiągnięcia naukowe, organizacyjne i wkład w rozwój polskiej transplantologii wątroby”. Prof. Tadeusz Tołłoczko został uhonorowany „za wybitne osiągnięcia naukowe i szczególny wkład w rozwój polskiej medycyny”, a prof. Grzegorz Opolski „za wybitne osiągnięcia naukowe i szczególny wkład w rozwój polskiej kardiologii i sieci ośrodków specjalistycznych w całym kraju”.

Honory zostały wręczone 10 grudnia 2010 r. podczas gali, która odbyła się w Galerii Porczyńskich w Warszawie.

Przewodniczącym Kapituły Medalu Akademii Polskiego Sukcesu jest prof. Henryk Skarżyński. Akademia Polskiego Sukcesu

przyznała swoje wyróżnienia zasłużonym naukowcom, artystom i przedsiębiorcom po raz 10. Złoty medal mogą otrzymać m.in. wybitni twórcy, nowatorzy i wynalazcy, naukowcy oraz inne osobistości cieszące się publicznym uznaniem w kraju i za granicą.

*mgr Marta Wojtach
Rzecznik Prasowy*

Laureaci Złotych Medalii Akademii Polskiego Sukcesu wraz z członkami Kapituły Medalu

Konferencja Jubileuszowa II Wydziału Lekarskiego

Tegoroczne obchody 35-lecia II Wydziału Lekarskiego uświetniła sesja naukowa, zorganizowana 10 grudnia w naszej Uczelni. W pierwszej części spotkania przedstawiona została historia Wydziału, następnie zaś zaprezentowano osiągnięcia pracowników i doktorantów w dziedzinie nauk podstawowych i klinicznych. Gospodarzem konferencji był Dziekan prof. Jerzy Polański.

W sesji wzięli udział członkowie kolegium rektorskiego i dziekańskiego Uczelni, a także przedstawiciele Rady II Wydziału Lekarskiego, pracownicy i doktoranci. Do uczestników zwrócił się Rektor prof. Marek Krawczyk, który objął patronatem jubileuszowe spotkanie. Podkreślił, że organizowanie sesji naukowych prezentujących dorobek poszczególnych wydziałów ma w naszej Uczelni stosunkowo krótką historię, ale jest cenną inicjatywą, mobilizującą do dalszej pracy i do coraz lepszych osiągnięć.

Rektor podziękował pracownikom II Wydziału za zaangażowanie w tworzenie dobrej marki i renomy Uczelni, przedstawił również wyniki polskich i światowych rankingów naukowych oraz miejsce naszego Uniwersytetu w tych statystykach. Na zakończenie życzył II Wydziałowi Lekarskiemu, by jego rozwój trwał nadal, a dokonania pracowników i studentów były dla Uczelni źródłem sukcesów i powodem do dumy.

Referatową część spotkania rozpoczął wykład prof. Jana Tatonia pt. „Lekarz i społeczeństwo XXI wieku: niezmiennie aksjomaty medycyny, aktualne presje zewnętrzne, kierunki ogólnych przystosowań”. W wykładzie omówione zostały wyzwania etyczne, jakie stoją przed lekarzami XXI wieku, w sytuacji coraz silniejszej komercjalizacji medycyny i jej intensywnego rozwoju techniczne-

Konferencję poprowadził Dziekan II WL prof. Jerzy Polański

go. Jak podkreślił prof. Jan Tatoń, podstawowe, etyczne i społeczne zasady medycyny powinny jednak pozostać niezmiennie, a więc musi ona być: naukowa i edukacyjna, moralna, socjalna, systemowa, holistyczna, personalna i historyczna (tzn. musi zachowywać pamięć o historii i swoich korzeniach). – Takiej medycynie powinna nauczać nasza Uczelnia, to wyzwanie stoi również przed II Wydziałem Lekarskim, który powinien być tych idei twórczym promotorem – podsumował prof. Jan Tatoń.

W dalszej części sesji 35-letnią historię II WL przedstawił prof. nadzw. Bartosz Łoza. II Wydział Lekarski został powołany 7 października 1975 r. decyzją Rektora AM prof. Szczęsnego Leszka Zgli-

czyńskiego. Pierwszej, 30-osobowej Radzie Wydziału przewodniczył doc. Jerzy Majkowski (*uczestniczący w jubileuszowej sesji*), którego wspierał początkowo jeden Prodziekan – doc. Ryszard Aleksandrowicz. Od początku istnienia cechą szczególną II Wydziału była jego rozproszona baza szpitalna – fakt ten pozostaje rzeczywistością do dzisiaj. Jednostki Wydziału posadowione są na terenie wielu szpitali stołecznych i podwarszawskich. W 1993 r. struktura Wydziału powiększyła się o Studium Anglojęzyczne (dziś – Oddział Nauczania w Języku Angielskim), a w roku 2001 – o Oddział Fizjoterapii. W latach 1977-2009 (do czerwca) w ramach II Wydziału Lekarskiego promowano 536 doktorów oraz 64

Historię Wydziału zaprezentował prof. nadzw. Bartosz Łoza

Prof. Jan Tatoń mówił o wyzwaniach, jakie stają przed lekarzami we współczesnej rzeczywistości

doktorów habilitowanych n. med. Nadano także 76 tytułów profesorów nauk medycznych.

Prezentacji dorobku naukowego pracowników II Wydziału Lekarskiego była poświęcona kolejna część konferencji. Przedstawione zostały osiągnięcia w zakresie nauk podstawowych i klinicznych (*Premature Ejaculation: Results from a Five-Country European Observational Study* – A. Kokoszka; *Osiągnięcia naukowe w zakresie badania udziału angiotensyny II w patomechanizmie wewnątrzmacicznego zahamowania wzrostu płodu* – J. Stelmachów, D. Szukiewicz, M. Gujski; *Osiągnięcia naukowe, w zakresie badań nad beta-defensyną 3 i histaminą w tkankach płodu ludzkiego* – D. Szukiewicz, G. Szewczyk; *Osiągnięcia naukowe w zakresie badań mechanizmów regulacyjnych związanych z histaminą w patomechanizmie zapaleń* – S. Maśliński, D. Szukiewicz, M. Wojciechowska).

Następnie zaprezentowano pięć rozpraw doktorskich, które zostały obronione z wyróżnieniami. Były to prace: dr. Anny Piotrowskiej, dr. Łukasza Nagraby, dr. Andrzeja Lewickiego, dr. Izabeli Janiec oraz dr. Małgorzaty Wojciechowskiej.

Redakcja „MDW”

Pracę naukową, wyróżnioną nagrodą Rektora za 2009 rok, przedstawił dr hab. Dariusz Szukiewicz

Podczas konferencji omówiono 5 wyróżnionych prac doktorskich (na zdj. na pytania prof. Włodzimierza Sawickiego odpowiada dr Łukasz Nagraba)

Sesja Noblowska I Wydziału Lekarskiego

Laureatem nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii i medycyny w 2010 r. został prof. Robert G. Edwards – za pionierskie badania nad biologią ludzkiego rozrodu i zapłodnieniem *in vitro* (IVF). Przyznane wyróżnienie było tematem XX Sesji Noblowskiej, zorganizowanej 13 grudnia przez Dziekana I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosława Wielgośa.

Prof. Marian Szamatowicz

Prof. Jacek A. Modliński

Prof. Leszek Pawelczyk

WYKŁADOWCY XX SESJI NOBLOWSKIEJ I WYDZIAŁU LEKARSKIEGO

Sesja Noblowska odbyła się w Galerii Caroll-Porczyńskich – Muzeum im. Jana Pawła II. Przybyłych gości powitał Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś, który powiedział: – XX Sesja Noblowska jest poświęcona prof. Robertowi Edwardsowi, wyróżnionemu za przełomowe badania w dziedzinie reprodukcji człowieka. Moja radość z tego powodu jest tym większa, że tematyka tegorocznego Nobla jest zbliżona do moich zainteresowań zawodowych i naukowych. Profesor Robert Edwards czekał na tę nagrodę ponad 30 lat – pierwsze zapłodnienie metodą *in vitro* miało bowiem miejsce w 1978 r. Rok później przyszło na świat pierwsze tzw. dziecko z probówki – Luiza Brown. Należy pamiętać, że współtwórcą sukcesu Edwardsa był ginekolog, dr Patrick Steptoe, któremu nie dane było doczekać decyzji Komitetu Noblowskiego.

Prof. Wielgoś przedstawił następnie wykładowców XX Sesji

Noblowskiej: prof. Mariana Szamatowicza, absolwenta naszej Uczelni z 1960 r., a zarazem twórcę polskiego *in vitro*, który jako pierwszy z powodzeniem prze-

prowadził tego typu zabieg w 1987 r. w ośrodku białostockim; prof. Jacka A. Modlińskiego – specjalistę z zakresu biologii eksperymentalnej i zapłodnienia *in vitro*,

Zaproszenie na sesję przyjęli m.in. Rektor prof. Marek Krawczyk, Dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwa Zdrowia prof. Roman Danielewicz, Prorektor dr hab. Sławomir Nazarewski, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Krzysztof Zieniewicz

Kierownika Zakładu Embriologii Doświadczalnej PAN oraz prof. Leszka Pawelczyka – Kierownika Kliniki Niepłodności i Endokrynologii Rozrodu UM w Poznaniu.

Do gości XX Sesji Noblowskiej zwrócił się także Rektor prof. Marek Krawczyk, przypominając, że inicjatorem spotkań z tego cyklu był prof. Andrzej Karwowski – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, Kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej i Chorób Wątroby. Pierwsza Sesja Noblowska odbyła się 6 grudnia 1991 roku w Pałacu Kazimierzowskim.

– Jestem szczerze wzruszony, że spotykamy się na jubileuszowej, XX Sesji Noblowskiej – powiedział Rektor. – Przykro, że prof. Karwowski nie doczekał tej chwili. Z pewnością jest jednak z nami duchem i docenia to, że kolejni Dziekani kontynuują jego dzieło.

Prof. Marek Krawczyk wyraził także nadzieję, że w roku 2011 – w stulecie przyznania Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie – w Galerii Porczyńskich zostanie przypomniana i uczczona ta wyjątkowa rocznica.

Następnie pierwszy wykład XX Sesji Noblowskiej „Noblista Robert G. Edwards – przełomowe badania

Po wykładzie kwiaty prof. Marianowi Szamatowiczowi wręczył Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś

medycyny rozrodu” – wygłosił prof. Marian Szamatowicz; o mikrochirurgii oocytów i jaj ssaków mówił prof. Jacek A. Modliński, a o teraźniejszości i przyszłości metody *in vitro* – prof. Leszek Pawelczyk.

Sesję uświetnił spektakl w wykonaniu Beaty Ścibakówny i Rafała Królikowskiego „Hipnoza”. Uczestnicy spotkania tradycyjnie otrzymali także pamiątkowe publikacje, zawierające wykłady z XX Sesji Noblowskiej.

Sesja wzbudziła duże zainteresowanie (w pierwszym rzędzie profesorowie Bruno Szczygieł, Bogdan Pruszyński, Jerzy Szczerbań)

✂

ROBERT G. EDWARDS urodził się 27 września 1925 r. w Batley. Po ukończeniu Manchester Central High School rozpoczął studia biologiczne w University of Wales, Bangor. Zdobył wtedy tytuł specjalisty w zakresie zoologii i botaniki. Następnie studiował w Institute of Animal Genetics and Embryology, a potem na wydziale Biological Science Uniwersytetu Edynburskiego, gdzie otrzymał stopień naukowy Ph.D.

W 1963 roku podjął pracę w University of Cambridge – kontynuował tam badania nad zapłodnieniem. W 1968 r. opracował metodę pozaustrojowego zapłodnienia ludzkiej komórki jajowej, wtedy też nawiązał współpracę z ginekologiem Patrickiem Steptoe, który był jednym z pionierów techniki laparoskopowej. Ta technika miała umożliwić pozyskiwanie komórek jajowych kobiety.

Od 1972 roku badacze podjęli próby wszczepiania uzyskanych zarodków niepłodnym parom. Niestety, około 100 pierwszych prób zakończyło się niepowodzeniem. Niezrażeni brakiem sukcesów kontynuowali badania

i wreszcie doszło do ciąży i pierwszych narodzin.

W 1980 r. prof. Edwards i dr Steptoe założyli pierwszą Klinikę wspomaganego rozrodu – Bourn Hall Clinic w Cambridge. Dr Steptoe zmarł w 1988 r. – dwa lata wcześniej w klinice urodziło się tysięczne dziecko.

Od tego czasu, wg danych ESHRE, urodziło się na świecie po pozaustrojowym zapłodnieniu 4,3 mln dzieci. Każdego roku wykonuje się ok. 1,5 mln cykli, z których rodzi się ponad 300 tysięcy dzieci. Wskaźnik porodów na cykl wynosi 22,1%. W krajach rozwiniętych 2-3% rodzących się dzieci to następstwo leczenia niepłodności za pomocą technik rozrodu wspomaganego medycznie.

W 1985 r. prof. Edwards otrzymał stanowisko profesora medycyny reprodukcyjnej Uniwersytetu w Cambridge. Po czterech latach przeszedł na emeryturę, ale jeszcze przez dwa kolejne pełnił funk-

cję dyrektora naukowego kliniki Bourn Hall.

W 1984 r. prof. Edwards był współzałożycielem Europejskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu i Embriologii, a w latach 1984-86 – pierwszym jego prezydentem.

W 2001 roku prof. Edwards otrzymał Nagrodę Albert Lasker Clinical Medical Research Award przyznaną przez Fundację Laskera za rozwój metod zapłodnienia *in vitro*. 4 października 2010 r. Uniwersytet Medyczny Karolińska przyznał Nagrodę Nobla w dziedzinie medycyny i fizjologii prof. Edwardsowi za opracowanie metody zapłodnienia pozaustrojowego.*

W uzasadnieniu werdyktu czytamy m.in.: „Niepłodność dotyczy ponad 10% par na świecie. Bardzo często jest to traumatyczne doświadczenie, pociągające za sobą wiele negatywnych skutków społecznych i medycznych. Przewlekły stres związany z nieudany-

mi próbami zajścia w ciążę może prowadzić m.in. do rozwoju depresji. Technika zapłodnienia *in vitro* jest bezpieczną i efektywną metodą leczenia niepłodności”.**

Jednakże 32 lata od pierwszego udanego zabiegu *in vitro* przyznanie Nagrody Nobla prof. Robertowi Edwardsowi nie przestaje budzić kontrowersji, przede wszystkim ze względu na sposób przechowywania wykorzystywanych do zabiegu embrionów. Problemem pozostaje również brak w wielu krajach właściwych uregulowań prawnych dotyczących tej metody oraz oficjalnie prowadzonych statystyk. Kwestia ta dotyczy także Polski – w naszym kraju trwa burzliwa debata na temat metody *in vitro*, możliwości jej stosowania i prawa do refundacji zabiegów.

*Źródło życiorysu R.G. Edwardsa: Wykład prof. M. Szamatowicza wygłoszony podczas XX Sesji Noblowskiej [za:] Publikacja pamiątkowa z Sesji Noblowskiej. Warszawa 2010. **<http://www.pulsmedycyny.com.pl/index/archiwum/13533/1.html>. 4 X 2010.

Medycyna jest sztuką...

O tym, jak wiele łączy medycynę i sztukę, przekonali się uczestnicy koncertu, który odbył się 16 grudnia w Auli Centrum Dydaktycznego WUM.

Znakomity występ dali artyści reprezentujący Smoleńską Państwową Akademię Medyczną, na co dzień – studenci i pracownicy tej uczelni. Wykonawcy zaprezen-

towali bogaty repertuar – od pieśni operowych, poprzez muzykę ludową, aż po przeboje muzyki popularnej.

Szersza relacja w następnym numerze.

Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

22 listopada 2010 roku

1. Gratulacje.

Pierwsza część posiedzenia Senatu była poświęcona obchodom 80-tych urodzin prof. Jerzego Szczerbiana – Rektora naszej Uczelni w latach 1979-81.

2. Nominacje.

Rektor wręczył prof. Dariuszowi Sitkiewiczowi akt powołania na stanowisko Kierownika Zakładu Laboratoryjnej Diagnostyki Medycznej Katedry Biochemii i Chemii Klinicznej WUM.

Przekazał ponadto nagrody jubileuszowe następującym pracownikom naszej Uczelni:

- prof. dr. hab. Wiesławowi Glińskiemu – Kierownikowi Katedry i Kliniki Dermatologicznej;
- prof. Grażynie Młynarczyk – Kierownikowi Katedry i Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej;
- prof. Markowi Kulusowi – Kierownikowi Kliniki Pneumologii i Alergologii Wieku Dziecięcego.

3. Stanowisko Senatu w sprawie wniosku Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP, dotyczącego budżetu szkolnictwa na 2011 rok.

Senat w drodze uchwały poparł wniosek Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP, przyjęty na posiedzeniu 20 października 2010 roku, w sprawie zwiększenia o 500 mln złotych budżetu szkolnictwa wyższego na 2011 rok, w części dotyczącej wynagrodzeń – z przeznaczeniem na podwyżki płac pracowników uczelni publicznych.

4. Projekt współpracy pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym i Université Paris-Est Marne-la-Vallée.

Prof. Sławomir Majewski, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, poinformował, że do Uczelni wpłynął ramowy program współpracy z Uniwersytetem Paris-Est Marne-la-Vallée. Współpraca dotyczyć będzie prowadzenia z francuską uczelnią studiów podyplomowych w zakresie etyki, praktyki lekarskiej i opieki medycznej. Koszty związane z wynagrodzeniem wykładowców pokryte zostaną ze środków uzyskanych w ramach programu Socrates-Erasmus.

Senat pozytywnie zaopiniował ideę współpracy pomiędzy WUM a Université Paris-Est Marne-la-Vallée.

5. Sprawy I WL.

Senat pozytywnie zaopiniował:

- 1) powołanie prof. Huberta Wanyury na stanowisko Kierownika Katedry Chirurgii Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Stomatologicznej i Implantologii;
- 2) sprawę utworzenia Katedry Biologii Ogólnej i Parazytologii, w ramach której działać będzie dotychczasowy Zakład Biologii Ogólnej i Parazytologii;
- 3) utworzenie unikatowego kierunku studiów „Elektroradiologia”.

Ponadto Senat nadał tytuł Doktora Honoris Causa Uczelni prof. Januszowi Woytoniowi z AM we Wrocławiu – wybitnemu specjalście z zakresu ginekologii, położnictwa i neonatologii.

6. Sprawa utworzenia Konsorcjum Naukowego z Narodowym Instytutem Leków i Instytutem Przemysłu Farmaceutycznego.

Senat poparł inicjatywę i podjęcie działań proponowanych przez

Dziekana Wydziału Farmaceutycznego prof. Marka Naruszewicza, zmierzających do utworzenia Konsorcjum Naukowego z Narodowym Instytutem Leków i Instytutem Przemysłu Farmaceutycznego.

Konsorcjum ułatwi w przyszłości zdobywanie funduszy na wspólnie realizowane wieloletnie projekty badawcze z dwóch ośrodków: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Centrum Naukowego Wdrożeń. Instytut Przemysłu Farmaceutycznego jako jednostka niezwiązana z resortem zdrowia uzyskał już zgodę Ministra Gospodarki na uczestnictwo w Konsorcjum.

7. Wprowadzenie jednolitego Systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Prof. Marek Kulus – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych przedstawił propozycję jednolitego Systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. System pozwoli na zapewnienie warunków kształcenia, zgodnych ze standardami krajowymi oraz zaleceniami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego.

System obejmuje ocenę:

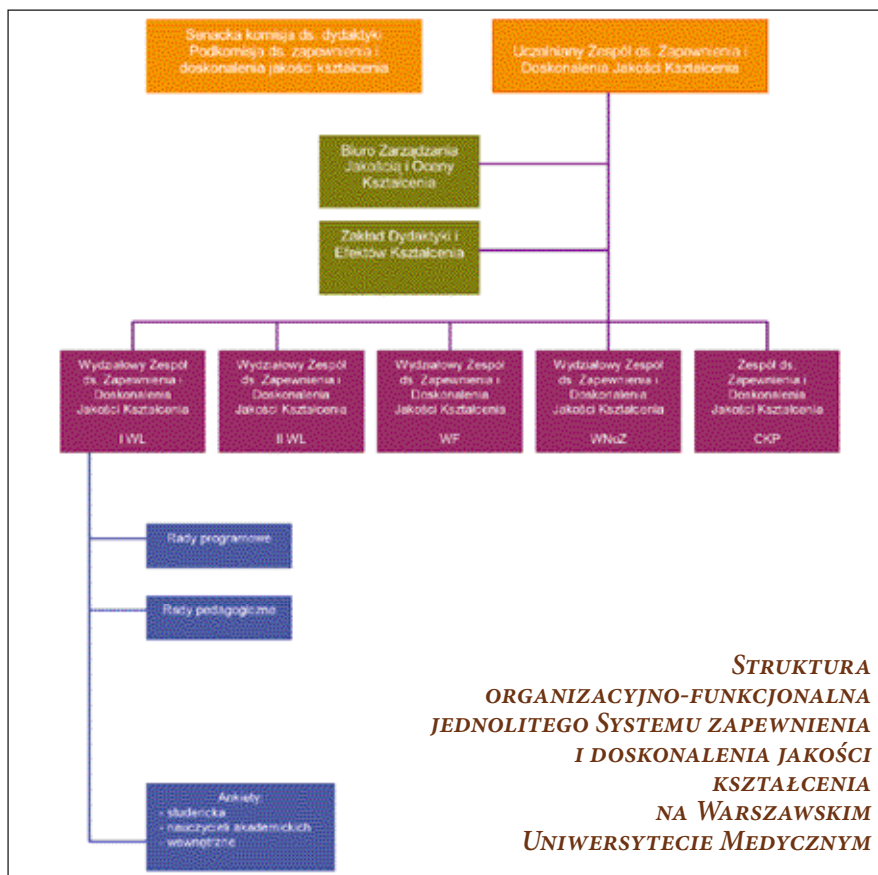
- Programów nauczania.
- Realizacji procesu kształcenia.
- Warunków realizacji kształcenia.
- Efektów kształcenia.

Prof. Marek Kulus zaproponował powołanie w Uczelni Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

W skład Zespołu wejdą:

- 1) Przewodniczący Zespołu – Pełnomocnik Rektora ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia,
- 2) członkowie:

- po jednym nauczycielu akademickim wskazanym przez radę każdego wydziału, w tym co najmniej trzech posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł profesora,
- jeden doktorant, wskazany przez Samorząd Doktorantów,
- jeden student, wskazany przez Samorząd Studentów,
- kierownik Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia,
- kierownik Biura Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia.

Schemat struktury organizacyjno-funkcjonalnej systemu przedstawiono powyżej.

Senat pozytywnie zaopiniował wprowadzenie jednolitego Systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

8. Zmiany w Regulaminie Organizacyjnym WUM.

Mgr Małgorzata Kozłowska – Kanclerz WUM poinformowała, że zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Warszawskiego Uni-

wersytetu Medycznego wynikają z propozycji powołania Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, czego konsekwencją będzie zmiana struktury organizacyjnej Uczelni, oraz z drobnych korekt porządkujących, które dotyczą zadań jednostek.

Nowo powstałe Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia merytorycznie podlegać będzie Prorektorowi ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, a administracyjnie Kanclerzowi WUM.

Senat pozytywnie zaopiniował wprowadzenie proponowanych zmian w Regulaminie Organizacyjnym. Zmiany wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

9. Sprawy finansowe.

Prowizorium Planu na rok 2011 – Budżet Zadaniowy Uczelni przedstawiła Kanclerz mgr Małgorzata Kozłowska.

Prowizorium zostało pozytywnie zaopiniowane przez Senacką Komisję ds. Finansów. Senat przy-

jął Prowizorium Planu – Budżetu Zadaniowego Uczelni na rok 2011.

10. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.

Rektor prof. Marek Krawczyk poinformował, że:

- 13 listopada odbyło się w Sejmie spotkanie Rektorów Uczelni Medycznych z Przewodniczącym Sejmowej Komisji Zdrowia. Omówiono projekt ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentysty oraz ustawy o działalności leczniczej.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty utrzymana została propozycja zniesienia stażu poddyplomowego, a także Lekarskiego Egzaminu Państwowego (LEP) oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Państwowego (LDEP).

Projekt ustawy o działalności leczniczej ma wprowadzić jedynie fakultatywną możliwość rozdziału stanowiska kierownika kliniki i ordynatora oddziału klinicznego. Pierwotna wersja projektu ustawy proponowała obligatoryjny rozdział tych stanowisk.

- Ministerstwo Zdrowia pozytywnie odniosło się do inicjatywy WUM w sprawie utworzenia Ośrodka Onkologicznego z terapią hadronową. Z uwagi na fakt, że Ośrodek Onkologii będzie służyć całemu regionowi, niezbędna jest też opinia Wojewody oraz Marszałka Woj. Mazowieckiego w tej sprawie.

- W 2011 r. rozpocznie się budowa Szpitala Pediatrycznego. W związku z problemem z parkowaniem na terenie Kampusu Banacha, plan inwestycyjny przewiduje wybudowanie garażu podziemnego pod szpitalem na ok. 300 miejsc postojowych. Projekt obiektu Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego także przewiduje budowę garażu podziemnego.

mgr Elwira Zielińska

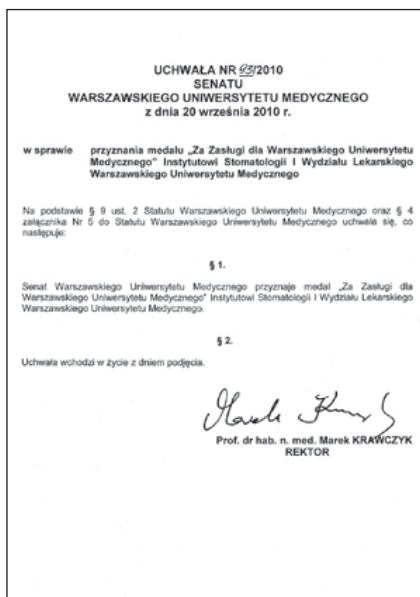
40 -lecie Instytutu Stomatologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

W 2010 roku przypadła 40. rocznica powołania Instytutu Stomatologii. Obchody jubileuszu zorganizowano w dniu 26 listopada. Zostały one połączone z konferencją naukową Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego oraz Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Implantologii Stomatologicznej.

Uroczystość obchodów 40-lecia Instytutu Stomatologii odbyła się w Sali Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, gromadząc liczne grono byłych i obecnych pracowników katedr, klinik i zakładów tworzących Instytut oraz jednostek z nim współpracujących. W spotkaniu uczestniczyły władze Uczelni z Rektorem prof. Markiem Krawczykiem, Prorektorami – prof. Anną Kamińską, prof. Markiem Kulusem, dr. hab. Sławomirem Nazarewskim, Prodziekanem ds. Oddziału Stomatologii I Wydziału Lekarskiego WUM – prof. Renatą Górską, Prodziekanem ds. Studiów Doktoranckich prof. Piotrem Pruszczykiem, Kanclerz – mgr Małgorzatą Kozłowską oraz

Otwarcia uroczystości dokonała prof. dr hab. Elżbieta Mierzińska-Nastalska, pełniąca obowiązki Dyrektora Instytutu Stomatologii

Medal za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wręczył na ręce prof. Elżbiety Mierzińskiej-Nastalskiej Rektor prof. dr hab. Marek Krawczyk

Uchwała Senatu w sprawie przyznania Instytutowi Medalu za Zasługi, przyjęta 20 IX 2010 roku

Prof. dr hab. Leszek Kryst przedstawił historię powołania Instytutu Stomatologii

Dyrektorem Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus – prof. Januszem Wyzgałem. Obecni byli emerytowani Dyrektorzy Instytutu Stomatologii – prof. Leszek Kryst, prof. Maria Szpringer-Nodzak, prof. Tadeusz Bączkowski.

Przybyłych gości powitała pełniąca obowiązki Dyrektora Instytutu – prof. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska, podkreślając ważność jubileuszu 40-lecia dla warszawskiej stomatologii uniwersyteckiej. Rocznica ta jednocześnie zbiegła się z 90-leciem powstania Państwowego Instytutu Dentystrycznego (PID) – pierwszej polskiej uczelni stomatologicznej.

Prof. dr hab. Marek Krawczyk – Rektor WUM w swoim wystąpieniu przywołał postaci kolejnych Dyrektorów Instytutu: „prof. Janiny Galasińskiej-Landsbergerowej, którą w 1970 roku ówczesny Rektor prof. Bolesław Górnicki powołał na pierwszego Dyrektora Instytutu; prof. Leszka Krysta, który kierował Instytutem przez 9 lat (od roku 1973 do 1981); prof. Tadeusza Bączkowskiego – który dwukrotnie stał na czele Instytutu: w latach 1981-1993 i 1999-2002; prof. Krzysztofa Młoska, który piastował tę funkcję w latach 1993-1999; Dziekan prof. Renaty Górskiej, która kierowała Instytutem w latach 2002-2005; Rektora dwóch kadencji prof. Janusza Piekarczyka, który był Dyrektorem Instytutu od roku 2005 do września 2009 roku, kiedy opuścił nas na zawsze”.

Następnie Rektor podziękował wszystkim – byłym i obecnym pracownikom Instytutu Stomatologii za lata pracy na rzecz tej jednostki i Uczelni oraz przekazał na ręce prof. Elżbiety Mierzwińskiej-Nastalskiej Medal za Zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, nadany Instytutowi Stomatologii przez Senat Uczelni. Nawiązał także do planów powstania nowego Instytutu Stomatologii.

Życzenia z okazji jubileuszu przekazał prof. Mirosław Wielgoś

Prof. dr hab. Tadeusz Bączkowski mówił o działalności Państwowego Instytutu Dentystrycznego

Prof. dr hab. Piotr Pruszczyk wygłosił wykład „Stomatologia integralną częścią medycyny”

– Dziekan I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii, podkreślając wagę jubileuszu, za którym kryje się wspaniała historia i tworzący ją ludzie.

„Przez 40 lat swojego istnienia – począwszy od roku 1970 do chwili obecnej – Instytut był świadkiem i uczestnikiem wielu istotnych wydarzeń, zarówno w sferze nauki, jak i dydaktyki oraz działalności usługowej” – napisał w swoim liście prof. Mirosław Wielgoś. Jednocześnie życzył, aby sam Instytut, jak też wchodzące w jego skład jednostki nadal świętowały sukcesy, będąc jedną z wizytówek Uczelni i Wydziału.

W dalszej części uroczystego spotkania głos zabrała prof. Renata Górską – Prodziekan ds. Oddziału Stomatologii. W swoim wystąpieniu podkreśliła, że obchodzony jubileusz jest nie tylko niezwykłym świętem i wydarzeniem, ale też okazją do dokonania oceny dotychczasowych osiągnięć oraz wyznaczenia nowych celów i zadań. W imieniu Społeczności Akademickiej i własnym przekazała gratulacje i wyrazy uznania dla wszystkich pracowników, życząc także, aby świętowany jubileusz był powodem do zadowolenia i bodźcem do dalszego działania, wyrażając nadzieję, że będzie to miało miejsce w nowym Instytucie Stomatologii.

O czterech dekadach działalności Instytutu Stomatologii, który został utworzony w 1970 r., mówiła prof. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska. Powołanie Instytutu nawiązywało do tradycji pierwszej polskiej uczelni stomatologicznej – Państwowego Instytutu Dentystycznego oraz Akademii Stomatologicznej. Instytut został zorganizowany na bazie klinicznej, kadrowej i lokalowej Oddziału Stomatologii.

Z czterech podstawowych katedr powstało osiem jednostek dydaktycznych:

Goście Jubileuszu – władze Uczelni (od lewej: Prorektor ds. Kadr prof. Anna Kamińska, Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. Marek Kulus, Prorektor ds. Inwestycji i Współpracy z Regionem dr hab. Sławomir Nazarewski, Rektor prof. Marek Krawczyk, Kanclerz mgr Małgorzata Kozłowska)

Goście jubileuszowych obchodów – byli i obecni pracownicy Instytutu Stomatologii oraz jednostek współpracujących

- 1. Klinika Chirurgii Szczękowej i Stomatologicznej.** Kierownik – prof. dr hab. n. med. Marian Górski, a od 1974 roku doc. dr hab. n. med. Leszek Kryst.
- 2. Zakład Stomatologii Zachowawczej.** Kierownik – prof. dr hab. n. med. Janusz Krzywicki, od 1977 roku dr n. med. Irena Kozłowska i od 1979 r. doc. dr hab. n. med. Maria Wierzbicka.
- 3. Zakład Protetyki Stomatologicznej.** Kierownik – prof. dr hab. n. med. Janina Galasińska-Landsbergerowa, od 1973 r. doc. dr hab. n. med. Eugeniusz Spiechowicz.
- 4. Zakład Ortodoncji.** Kierownik – prof. dr hab. n. med. Antonina Orlik-Grzybowska, od 1970 r. doc. dr hab. n. med. Irena Szczepańska i od 1986 r.

- doc. dr hab. n. med. Krystyna Szlachetko.
5. **Zakład Stomatologii Dziecięcej.** Kierownik – doc. dr hab. n. med. Katarzyna Grodzka, od 1980 r. doc. dr hab. n. med. Maria Szpringer-Nodzak.
  6. **Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia.** Kierownik – doc. dr hab. n. med. Halina Smosarska, od 1980 r. p.o. Kierownika Zakładu doc. dr hab. n. med. Maria Wierzbicka.
  7. **Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej.** Kierownik – doc. dr hab. n. med. Eugeniusz Spiechowicz, a od 1973 r. dr n. med. Tadeusz Bączkowski.
  8. **Samodzielna Pracownia Radiologii i Fizykoterapii Stomatologicznej.** Kierownik – dr n. med. Jan Kozłowski, od 1973 r. doc. dr hab. n. med. Krzysztof Młosek, a następnie od 1995 roku dr n. med. Hanna Markiewicz.

W skład Rady Instytutu weszli, oprócz kierowników jednostek, samodzielnicy pracownicy naukowcy, przedstawiciele związków zawodowych, pomocniczych pracowników naukowo-dydaktycznych, organizacji studenckich.

W roku 1972 Rada Instytutu przekształcona została w Radę Naukową, która jako pierwsza w Polsce uzyskała uprawnienia do przeprowadzania przewodów doktorskich i nadawania stopnia doktora nauk medycznych.

Działalność Instytutu Stomatologii dotyczyła prowadzenia dydaktyki przed- i podyplomowej, prac naukowo-badawczych, współpracy i wymiany naukowej z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi oraz działalności leczniczo-usługowej.

W 1973 r. dokonano wielu zmian organizacyjnych. Wprowadzono nowe przedmioty, takie jak: fizjologia narządu żucia, propedeutyka profilaktyki, materiałowznawstwo. Nauczanie sto-

matologii prowadzono przy ul. Filtrowej 30 (Zakłady: Protetyki, Ortodoncji, Radiologii, Propedeutyki i Profilaktyki) i przy ul. Miodowej 18, gdzie usytuowano Zakłady Stomatologii Zachowawczej, Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia, Stomatologii Dziecięcej oraz Chirurgii Stomatologicznej. Nauczanie w zakresie chirurgii szczękowo-twarzowej odbywało się w Klinice Chirurgii Szczękowej zlokalizowanej w Szpitalu przy ul. Barskiej, a następnie w Szpitalu Klinicznym AM przy ul. Lindleya 4.

Po wprowadzeniu ustawy o specjalizacji w stomatologii Instytut włączył się do prowadzenia weryfikacji kandydatów i egzaminów specjalizacyjnych. Pracownicy naukowcy brali udział w prowadzeniu szkoleń organizowanych przez Studium Doskonalenia Kadr Lekarskich, a następnie Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie. W późniejszym czasie jednostki Instytutu przejęły całkowicie inicjatywę prowadzenia szkolenia podyplomowego.

Ze względu na bardzo trudne warunki lokalowe do kształcenia studentów w latach 70. decyzją Rektora prof. Bogdana Pruszyńskiego i Senatu Uczelni przekazano Instytutowi Stomatologii pomieszczenia zwolnione przez Kliniki Internistyczne i Chirurgiczne w pawilonie XI Państwowego Szpitala Klinicznego przy ul. Lindleya 4. Po remoncie i adaptacji obiektu zostały zlokalizowane tu zakłady: Radiologii, Protetyki Stomatologicznej, Chirurgii Stomatologicznej i Szczękowo-Twarzowej. Jako ostatnie przeniesione zostały z ul. Filtrowej Zakłady: Ortodoncji oraz Propedeutyki i Profilaktyki.

W okresie działalności Instytutu Stomatologii prowadzone prace naukowo-badawcze w większości obejmowały szerokie zagadnienia związane z profilaktyką i lecze-

niem chorób zębów, narządów jamy ustnej i okolic anatomicznie przyległych, a także wad twarzowo-szczękowych. Przez ponad 25 lat kontynuowano współpracę naukową z Wydziałem Stomatologii Uniwersytetu w Lund z zakresu protetyki, stomatologii zachowawczej i pedodoncji. Ponadto Instytut współpracował z Uniwersytetem w Stony Brook NY – USA, Uniwersytetem Semmelweisa w Budapeszcie, Wydziałem Stomatologii w Erfurcie i Kliniką Chirurgii Szczękowej w Cottbus. Wspólne publikacje i doniesienia na międzynarodowych kongresach i konferencjach naukowych spowodowały, że warszawski Instytut Stomatologii stał się liczącą placówką akademicką. W wyniku szczególnych zasług dla Instytutu Senat Uczelni uhonorował w 1984 roku Dziekana Wydziału Stomatologii Uniwersytetu w Lund – prof. dr. Benghta Ówala i w 1990 roku prof. Douglasa Bratthalla – godnością Doktora Honoris Causa naszej Uczelni.

W latach 90-tych ubiegłego wieku baza dydaktyczna Instytutu poszerzona została o dwie Kliniki (Chorób Wewnętrznych i Otolaryngologii), prowadzące szkolenie studentów stomatologii.

Obecnie w skład Rady Naukowej Instytutu Stomatologii wchodzi kierownicy klinik, katedr i zakładów oraz wszyscy pracownicy naukowcy, posiadający stopień doktora habilitowanego, a także profesorowie Uczelni, biorący udział w procesie dydaktycznym oraz współpracujący naukowo z jednostkami Instytutu.

W okresie 40 lat działalności Instytutu Stomatologii Rada Naukowa nadała, zgodnie z kompetencjami, stopnie naukowe doktora nauk medycznych 137 lekarzom stomatologom. W tym samym czasie Rada I Wydziału Lekarskiego nadała, a Centralna Komisja zatwierdziła 21 osobom stopień naukowy doktora habilitowanego,

16 osobom spośród nich nadany został tytuł naukowy profesora.

Ważnym wydarzeniem w historii Instytutu było nadanie w 1994 r. godności Doktora Honoris Causa prof. Marii Wierzbickiej przez Uniwersytet w Lund (Szwecja); w 1995 r. prof. Janusz Piekarczyk uzyskał godność Doktora Honoris Causa Akademii Medycznej w Lublinie.

Redaktorem naczelnym najstarszego czasopisma Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego o nazwie „Czasopismo Stomatologiczne” jest prof. Hubert Wanyura.

Prof. Janina Galasińska-Landsbergerowa była twórcą i redaktorem naczelnym „Protetyki Stomatologicznej”, obecnie redaktorem naczelnym jest prof. Eugeniusz Spiechowicz.

Prof. Janusz Piekarczyk zainspirował powstanie i został redaktorem czasopisma „Chirurgia Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowa i Ortopedia Szczękowa”.

Prof. Andrzej Wojtowicz jest redaktorem czasopisma „Implants”, a prof. Maria Szpringer-Nodzak, dr Aleksander Remiszewski i obecnie dr hab. Dorota Olczak-Kowalczyk – redaktorem pisma „Nowa Stomatologia”.

Dr hab. Izabela Strużycka jest redaktorem naczelnym czasopisma „Medycyna, Dydaktyka, Wychowanie”.

W ostatnich latach wprowadzone zostały nowe kierunki studiów licencjackich dla techników dentystrycznych i higienistek stomatologicznych.

W 2008 r. Klinika Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii kierowana przez prof. Janusza Piekarczyka przeniosła się do nowej siedziby, świetnie wyposażonej, z nowoczesnym blokiem operacyjnym, licznymi pracownikami i nowoczesną bazą dydaktyczną. W roku 2010 zaadaptowano i wyposażono, dzie-

ki wsparciu władz Uczelni i Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus, pomieszczenia przy ul. E. Plater dla potrzeb Technik Dentystrycznych.

Aktualnie istnieje konieczność całościowego usytuowania bazy dydaktycznej w jednym miejscu z uwagi na potrzeby lecznicze zintegrowanej dydaktyki klinicznej oraz unowocześnienie i poszerzenie bazy niektórych jednostek Instytutu.

Podczas jubileuszowej sesji historię powołania Instytutu Stomatologii przywołał prof. Leszek Kryst, który podzielił się wspomnieniami z tamtego okresu.

W dalszej części spotkania prof. Tadeusz Bączkowski przedstawił działalność Państwowego Instytutu Dentystrycznego, powołanego 90 lat temu, którego spadkobiercą jest Instytut Stomatologii.

Uroczystości jubileuszowe uświetnił wykład „Stomatologia integralną częścią medycyny”, wygłoszony przez prof. Piotra Pruszczyka, członka Rady Naukowej Instytutu Stomatologii, Kierownika Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii IS WUM.

Zakończeniem jubileuszowego spotkania był koncert w wykonaniu Anny Chmielarz, Patrycji Modlińskiej i Urszuli Borkowskiej, który został z zadowoleniem przyjęty przez zebranych.

prof. Elżbieta Mierzwińska
-Nastalska
Dyrektor Instytutu Stomatologii
Warszawskiego
Uniwersytetu Medycznego

**Historia Instytutu Stomatologii
na podst. opracowania:
T. Bączkowski, J. Piekarczyk:
Instytut Stomatologii [w:] Dzieje
I Wydziału Lekarskiego (1809-2007).
Red. M. Krawczyk. Lublin 2008; 2: 571-582.*

Obecny skład jednostek organizacyjnych Instytutu Stomatologii WUM*

Katedra Chirurgii Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Stomatologicznej i Implantologii. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Hubert Wanyura (do 2009 r. prof. dr hab. n. med. Janusz Piekarczyk).

Klinika Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii. p.o. Kierownika – dr hab. n. med. Danuta Samolczyk-Wanyura (do 2009 r. prof. dr hab. n. med. Janusz Piekarczyk).

Klinika Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Hubert Wanyura.

Zakład Chirurgii Stomatologicznej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Andrzej Wojtowicz.

Katedra Protetyki Stomatologicznej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska.

Zakład Stomatologii Zachowawczej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Elżbieta Jodkowska.

Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Renata Górską.

Zakład Ortodoncji. p.o. Kierownika – dr n. med. Barbara Siemińska-Piekarczyk.

Zakład Stomatologii Dziecięcej. Kierownik – dr hab. n. med. Dorota Olczak-Kowalczyk (do 2010 r. p.o. Kierownika – dr n. med. Aleksander Remiszewski).

Zakład Propedutyki i Profilaktyki Stomatologicznej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Leopold Wagner.

Zakład Radiologii Stomatologicznej i Szczękowo-Twarzowej. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Anatol Dowżenko.

Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii IS. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Piotr Pruszczyk.

Klinika Otolaryngologii IS. Kierownik – prof. dr hab. n. med. Andrzej Kukwa.

*Stan na dzień 01.01.2011 r.

Institut Stomatologii w 2010 roku obchodził 40-lecie swojej działalności. Podstawą prawną jego funkcjonowania były: Rozporządzenie ówczesnego Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 marca 1970 roku oraz Zarządzenie Rektora Akademii Medycznej w Warszawie z dnia 15 września 1970 roku, powołujące Institut Stomatologii na Wydziale Lekarskim.

Powołany Institut nawiązywał do tradycji Państwowego Instytutu Dentystycznego (PID), Akademii Stomatologicznej, a także oddziału stomatologicznego wydziałów lekarskich Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Lekarskiej (przekształconej następnie w Akademię Medyczną).

W toku przekształceniowych zmian szkolnictwa wyższego, warszawski Institut Stomatologii był pierwszym instytutem wydziałowym powołanym w akademiach medycznych. Równocześnie fakt ten świadczył o słuszności traktowania współczesnej stomatologii jako równorzędnej, ważnej specjalności medycznej. Po wielu latach jałowych dyskusji stomatologia stawała się dyscypliną akademicką o docenianym znaczeniu w naukach medycznych.

Warto przypomnieć, że Institut Stomatologii rozpoczynał swoją działalność po dwóch latach przerwanej naboru na ten kierunek studiów. Gdyby wówczas nie wycofano się z tej niezbyt przemyślanej decyzji, w lecnicztwie stomatologicznym wystąpiłaby trudna do wypełnienia luka pokoleniowa. W dodatku w roku 1970 wprowadzono dwustopniową specjalizację w specjalnościach stomatologicznych – ciężar jej realizacji spoczywał na uczelniach medycznych.

Projekt reaktywowania studiów stomatologicznych, a kształceniu i doskonaleniu zawodowemu nadania formy instytutowej był po-

mysłem i inicjatywą pracowników naukowych warszawskiej uczelni (Jana Kozłowskiego, Leszka Krysta, Eugeniusza Spiechowicza), którą poparła profesura oddziału stomatologii (Janina Galasińska-Landsbergerowa, Antonina Orlik-Grzybowska, Marian Górski, Janusz Krzywicki), życzliwie przyjęli Dziekan (Zbigniew Bochenek) i Rektor (Bolesław Górnicki). Ta inicjatywna grupa przyjęła projekt statutu, schemat organizacji i zakres działania Instytutu Stomatologii. Rektor wydał stosowne zarządzenie i powołał Dyrektora Instytutu (prof. Janinę Galasińską-Landsbergerową) i Wicedyrektora (dr. Leszka Krysta).

W Instytucie powołano:

- Klinikę Chirurgii Szcękowej i Stomatologicznej;
- Zakład Stomatologii Zachowawczej;
- Zakład Protetyki Stomatologicznej;
- Zakład Chorób Błony Śluzowej i Przyzębia;
- Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej;
- Zakład Stomatologii Dziecięcej;
- Samodzielną Pracownię Radiologii i Fizykoterapii Stomatologicznej.

Równocześnie zostało zniesione stanowisko Kierownika Oddziału Stomatologicznego, a Dziekan Wydziału Lekarskiego powołał Prodziekana ds. Oddziału Stomatologii (został nim doc. Leszek Kryst). Zmiany te przyniosły modyfikacje programów nauczania studentów stomatologii, które polegały na umedycznieniu, poszerzeniu zakresu, jak i wprowadzeniu nowych przedmiotów, szczególnie stomatologicznych już od pierwszego roku. Efektem tych zmian, poza poszerzeniem zakresu wymagań, wiedzy oraz umiejętności, było przygotowanie kształconych lekarzy dentyстів do zadań, jakie ich oczekiwały w zawodowym życiu.

W 1972 roku Radę Instytutu Stomatologii, składającą się głów-

nie z samodzielnych pracowników naukowych, przekształcono w Radę Naukową z uprawnieniami nadawania stopnia naukowego. Te uprawnienia w kraju posiada jedynie warszawski Institut Stomatologii. W 1974 r. przed tą Radą został obroniony pierwszy doktorat.

Sprawne przekształcenie Oddziału w Institut było wynikiem zaangażowania kierowników dawnych katedr, kadry nauczycieli i personelu medycznego, a przede wszystkim umiejętności mediacyjnych i determinacji prof. Jadwigi Galasińskiej-Landsbergerowej. Trudnością nie do pokonania było rozproszenie lokalizacji jednostek organizacyjnych (ul. Filtrowa, Miodowa, Barska). Ta sytuacja zmobilizowała dyrekcję Instytutu Stomatologii do opracowania założeń projektowych budowy jego nowej siedziby. Opracowano koncepcje, doprowadzono do zatwierdzenia założeń technicznych, ustalono lokalizację (kampus AM przy ul. Banacha), uzyskano wstępne warunki finansowania, wybrano wykonawcę. Do realizacji projektu nie doszło z przyczyn politycznych. Wówczas rozpoczęliśmy starania o przekazanie Instytutowi Stomatologii budynków zwalnianych przez przenoszące się na ul. Banacha kliniki w szpitalu klinicznym przy ul. Oczuki. Institut przejął początkowo paw. 8, a następnie paw. 11 z przyległościami i paw. 4 z Kliniką Chorób Wewnętrznych i Kardiologii.

Wreszcie w roku 2010 Senat WUM podjął uchwałę o przeniesieniu jednostek Instytutu Stomatologii z ul. Miodowej na teren Szpitala Dzieciątka Jezus i budowie nowego obiektu. Wrócono zatem do dawnej koncepcji pierwszej dyrekcji, co cieszy emerytowanych pracowników, a przed obecnymi pracownikami roztacza nowe perspektywy.

***Leszek Kryst,
em. prof. zwycz. WUM***

W dziewięćdziesiątą rocznicę utworzenia Państwowego Instytutu Dentystycznego w Warszawie

Krótko po odzyskaniu niepodległości w roku 1920 otwarto w Warszawie Państwowy Instytut Dentystyczny. Utworzony został dzięki wydatnej pomocy i staraniom prof. Franciszka Zwierzchowskiego i dr. Leopolda Brennejsena z Warszawy oraz wsparciu profesorów: Antoniego Cieszyńskiego ze Lwowa i Wincentego Łepkowskiego z Krakowa, przy współdziałaniu prof. Franciszka Czubalskiego, prof. Hilarego Wilgi i dr. Alfreda Meissnera.

Powstanie Instytutu było wyrazem odczuwalnego braku lekarzy dentystów w odradzającym się Państwie Polskim oraz potrzeby ich kształcenia na odpowiednim poziomie merytoryczno-naukowym. System nauczania oraz program studiów w PID był zbliżony do uczelni tego typu w Niemczech.

Pierwszymi słuchaczami Instytutu byli uczniowie zamkniętych prywatnych szkół lekarsko-dentystycznych, głównie Szymańskiego i Troppa, którym stworzono możliwość dokończenia studiów w Państwowym Instytucie Dentystycznym. Uczniowie tych szkół byli przyjmowani do PID na prawach studentów zwyczajnych, pod warunkiem przedstawienia świadectwa ukończenia ośmiu klas szkoły średniej, i nadzwyczajnych – mających ukończone siedem klas szkoły średniej. Natomiast posiadający tylko sześć klas byli przyjmowani jako wolni słuchacze, z obowiązkiem uzyskania wykształcenia średniego w toku studiów.

Państwowy Instytut Dentystyczny należał do rzędu Pań-

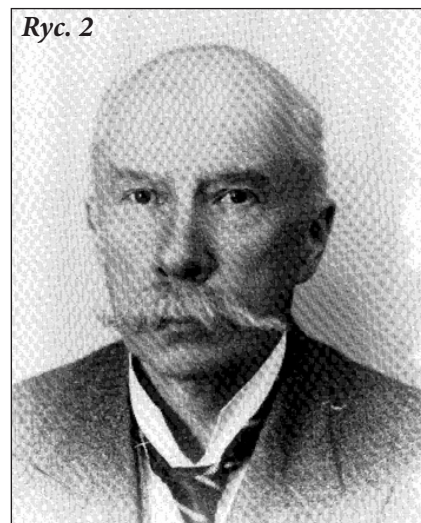

Ryc. 1. Prof. Franciszek Zwierzchowski

stwowych Szkół Wyższych i jego studenci korzystali wg orzeczenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z praw przysługujących akademikom. Nie był jednak w pełni szkołą akademicką, pomimo wieloletnich zabiegów i starań władz Instytutu.

Jak wynika z rocznego sprawozdania Dyrektora prof. Franciszka Zwierzchowskiego, z 682 przyjętych na I rok studiów do PID tylko 28 miało maturę i podjęło naukę w charakterze studentów zwyczajnych. Stopniowo sytuacja ta ulegała poprawie i tak np. w roku 1923/24 na 270 studentów było już tylko 50 wolnych słuchaczy. Z biegiem czasu wymagania od kandydatów na studia dentystyczne stale się zwiększały i wskutek nadmiernej ich liczby wprowadzono najpierw konkurs matur, a następnie od roku 1929 obowiązywało już składanie egzaminu wstępnego.

Od nowo przyjętych studentów przyjmowano ślubowanie.

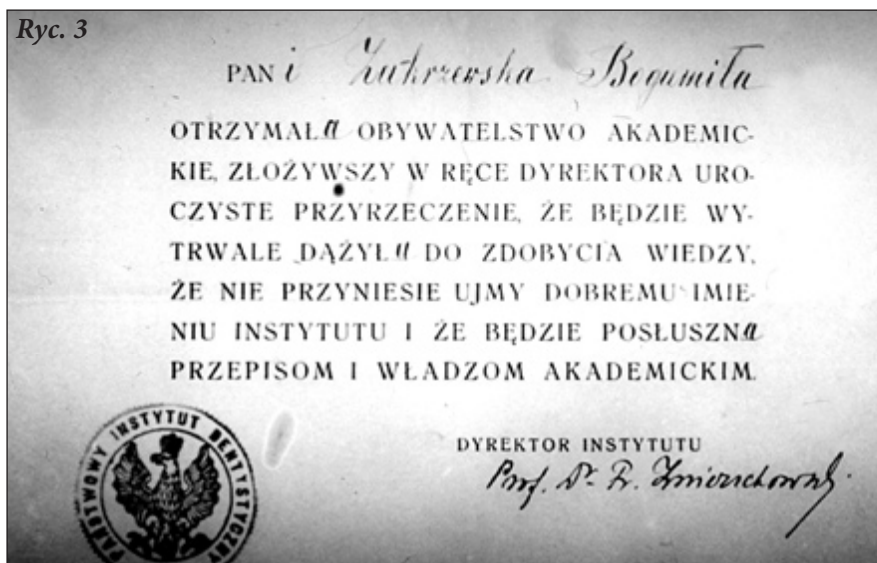
Ryc. 2. Dr med. Leopold Brennejsen

Zadaniem PID, jak to zostało sprecyzowane w § 1 Statutu Uczelni, było teoretyczne i praktyczne wykształcenie specjalistów w zawodzie lekarsko-dentystycznym. Nauczanie powierzono Komisji Stałej składającej się z przedstawicieli specjalistycznych Katedr PID i profesorom oraz wykładowcom przedmiotów przyrodniczo-lekarskich Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Wykłady z chemii zlecono profesorom Politechniki Warszawskiej, a rysunek i modelarstwo prowadził artysta malarz.

Wykłady w PID rozpoczęły się 20 kwietnia 1920 r., z następujących przedmiotów: fizjologia – prof. F. Czubalski, anatomia – dr med. E. Jakimowicz, histologia – prof. M. Konopacki, anatomia patologiczna – prof. L. Paszkiewicz, chemia – prof. L. Szperl, bakteriologia – prof. R. Nitsch, higiena – prof. S. Dzierzgowski, technika dentystyczna – dr L. Brennejsen, syfilidologia – prof. Z. Sowiński, choroby we-

Ryc. 3

Ryc. 3. Przyrzeczenie studentki B. Zakrzewskiej, późniejszej docent dr hab. w Katedrze Dentystyki Zachowawczej

Ryc. 4 Warszawa

Ryc. 4. Ulica Marszałkowska – w głębi widoczne wieże kościoła Najświętszego Zbawiciela

wewnętrzne – doc. dr B. Dębiński, dentystyka zachowawcza – prof. F. Zwierzchowski, rysunki – prof. F. Słupski oraz chirurgia stomatologiczna – dr med. A. Meissner.

Instytut był uczelnią jedno-wydziałową o systemie kursowym podzielonym na trymestry, z czterema specjalnymi katedrami:

- 1) Dentystyki Zachowawczej – kierownik prof. F. Zwierzchowski, a od roku 1922 prof. Hilary Wilga,
- 2) Chirurgii Stomatologicznej – dr med. A. Meissner,

3) Techniki Dentystycznej – dr L. Brennejsen, a od roku 1929 dr med. Witold Cybulski,

4) Ortodoncji – dr med. Marian Zeńczak (katedra ta początkowo zlokalizowana była razem z Katedrą Protetyki, do czasu uzyskania własnych pomieszczeń przy ul. Świętokrzyskiej).

W okresie istnienia Instytutu godności Dyrektora PID piastowali:

- w latach 1920-1921 – Dyrektorem nominalnym był prof. F. Zwierzchowski, a obowiązki faktyczne Dyrektora spełniał

prof. F. Czubalski. Wicedyrektorem w tym czasie był dr L. Brennejsen;

- w latach od 1921-1924 – Dyrektorem był prof. A. Meissner, a Wicedyrektorem prof. R. Nitsch;
- w latach od 1924-1927 – Dyrektorem był prof. H. Wilga, a Wicedyrektorem prof. S. Dzierzgowski;
- w latach 1927-1930 Dyrektorem był prof. J. Modrakowski, a Wicedyrektorem prof. A. Meissner.

Nauka w PID trwała 4 lata i była odpłatna. I tak np. w roku 1931/32 studenci dokonywali następujących opłat: wpisowe dla nowo wstępujących 30 zł, czesne roczne i pracowniane 107 zł oraz inne, jak pomoc w naturze dla studentów i fundusz stypendialny łącznie w wysokości 182 zł rocznie.

Niezamożni studenci mogli się ubiegać o zwolnienie od opłaty na pomoc w naturze i fundusz stypendialny, a wyjątkowo zdolni i pilni o semestralne stypendia.

W połowie 1920 roku Państwowy Instytut Dentystyczny otrzymał sprzęt i pomieszczenia zajmowane przez dawne prywatne szkoły dentystyczne przy ul. Marszałkowskiej nr 116 i 151.

Do ważniejszych wydarzeń w istnieniu Instytutu należało: wprowadzenie w życie tymczasowego Statutu Uczelni oraz dostosowanie programu studiów dentystycznych do poziomu akademickiego i utworzenie Studenckiej Kasy Chorych. Ponadto pozyskano własnymi środkami niezbędne pomoce naukowe oraz powiększono bazę lokalową Instytutu.

Pierwszym najgłośniejszym dążeniem władz uczelni były starania czynione w kierunku uzyskania zgody czynników miarodajnych na rozpoczęcie budowy gmachu PID. Drugim były zabiegi zmierzające do podjęcia

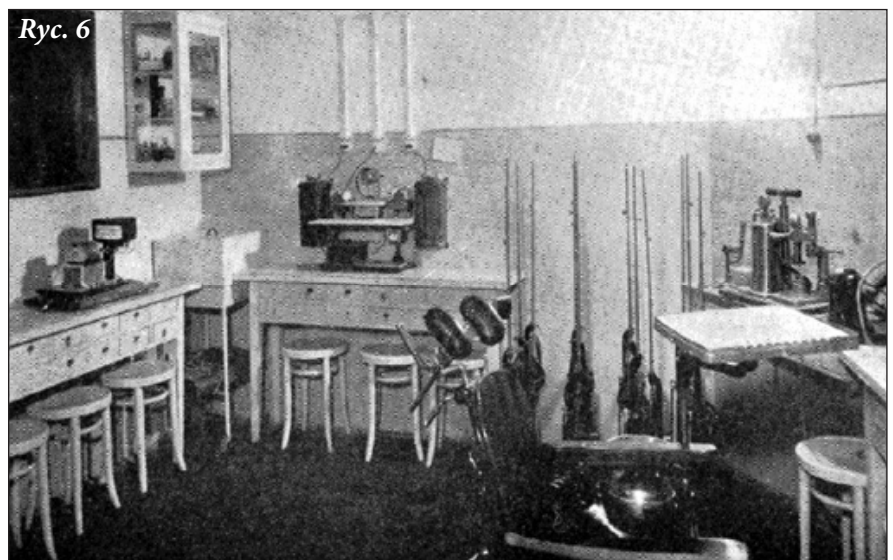
gnięcia Instytutu pod ramową ustawę o szkołach akademickich. W sprawie budowy uzyskano wprawdzie całkowitą zgodę Departamentu Szkół Wyższych, a nawet oświadczenie, że wstawienie odpowiedniej pozycji w budżecie na budowę gmachu zostanie uwzględnione w roku budżetowym 1930-31. Niestety koniektura budowlana w tych latach uległa radykalnemu pogorszeniu i starania Instytutu spełzły na niczym. Bardziej pomyślnie owocowała sprawa nadania PID praw uczelni akademickiej. Rozwiązanie ciał ustawodawczych kraju we wrześniu 1930 roku stało na przeszkodzie pomyślnemu załatwieniu tych uregulowań.

Jak wynika z rocznych sprawozdań dyrekcji Instytutu, największy nacisk w dydaktyce studenckiej kładziono na zajęcia z dentystyki zachowawczej i techniki dentystycznej. Studenci III i IV roku mieli po 3 godziny w tygodniu obowiązkowych wykładów klinicznych i po 8 godzin w tygodniu zajęć praktycznych w zakresie między innymi „plombowania złotem, porcelaną i wkładkami lanymi ze złota”. Studentom IV roku wprowadzono zajęcia z rentgenologii klinicznej wraz z ćwiczeniami praktycznymi, co stanowiło istotną zmianę zgodną z postępowaniem wiedzy w tej dziedzinie.

Dużą wagę przywiązywano do szkolenia kadry pedagogicznej. Z grona pracowników naukowych Instytutu wyjeżdżali na studia zagraniczne w roku 1928/29: adiunkt przy Katedrze Chirurgii Stomatologicznej dr med. W. Cybulski, asystentka w Katedrze Techniki Dentystycznej lek. dent. Janina Galasińska. W roku 1929-30 st. asystent przy Katedrze Dentystyki Zachowawczej dr med. Konrad Szepelski jako stypendysta Ministerstwa W.R.i.O.P. wyjechał na roczne studia do Bonn, Wiednia, Rostocku i Monachium,

Ryc. 5. Sala kliniczna Katedry Dentystyki Zachowawczej

Ryc. 6. Laboratorium Katedry Techniki Dentystycznej

a w roku 1930-31 z podobnego stypendium korzystał z-ca prof. dr med. M. Zeńczak.

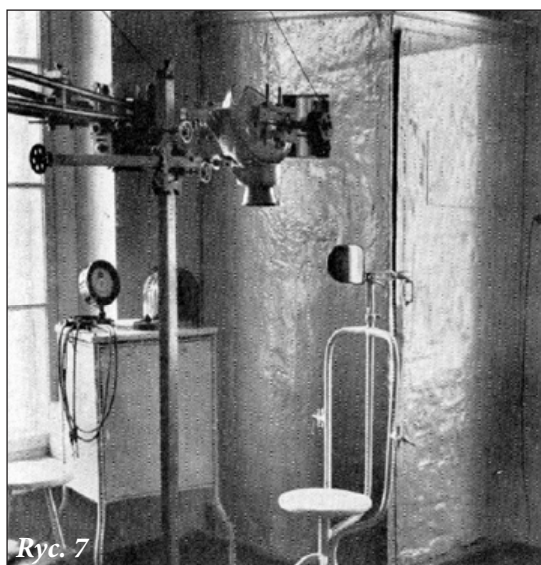
Działalność naukowa Instytutu była skromna i sprowadzała się głównie do publicystyki w czasopiśmiennictwie krajowym oraz niemieckim i francuskim. Z uznaniem należy odnotować wydanie pierwszego polskiego podręcznika dla studentów pt. „Technika dentystyczna” opracowanego na podstawie wykładów dr L. Brennejsena.

Po odbyciu studiów na IV roku, studenci przystępowali do końcowych egzaminów państwowych z czterech podstawowych

przedmiotów: dentystyki zachowawczej, chirurgii stomatologicznej, protetyki i ortodoncji oraz laryngologii. Poza tym obowiązywało ich złożenie kolokwium z etyki lekarskiej. Po złożeniu końcowych egzaminów absolwenci uzyskiwali tytuł lekarza dentysty upoważniający do wykonywania praktyki lekarsko-dentystycznej i ubiegania się o uzyskanie stopnia dr. n. dentystycznych.

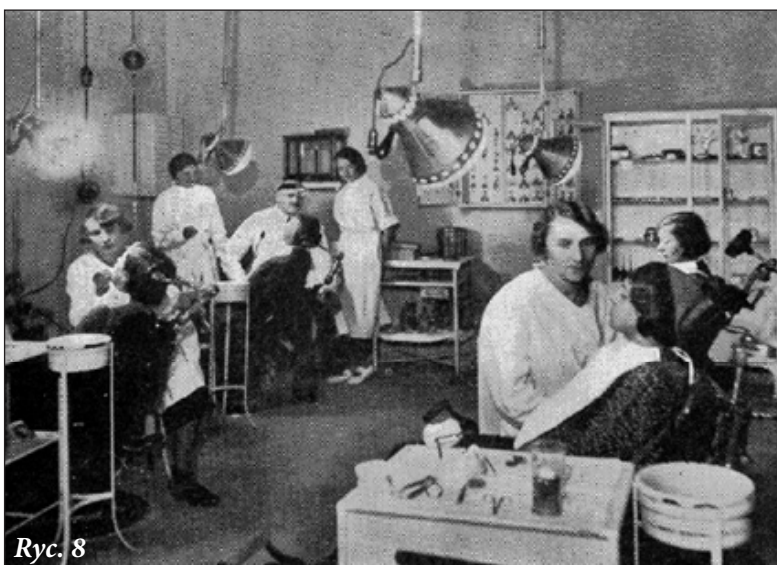
Dyrektor Państwowego Instytutu Dentystycznego profesor Franciszek Czubański w swoim przemówieniu wygłoszonym w auli Uniwersytetu Warszawskiego 17 grudnia 1930 r. na uro-

Ryc. 7

Ryc. 7. Gabinet radiologiczny z kabiną operatora

Ryc. 8

Ryc. 8. Sala kliniczna Katedry Ortodontcji. Na pierwszym planie dr K. Krajewska, a w głębi prof. M. Zeńczak

czystości wręczenia dyplomów wyraził „najgorętsze podziękowania Stołecznemu Uniwersytetowi na ręce J.M. Rektora i Dziekana Wydziału Lekarskiego za pełen zrozumienia stosunek i serdeczną opiekę, jaką darzył Uniwersytet młodą naszą uczelnię. Wszystkie niespecjalistyczne katedry PID obsadzone były siłami uniwersyteckimi, a słuchacze nasi korzystali na równi ze stu-

dentami medycyny z wykładów, pracowni oraz klinik Wydziału Lekarskiego”. Działalność PID pomimo ogromnych trudności lokalowych oraz początkowo braku jakichkolwiek dotacji finansowych ze strony państwa prof. Czubalski oceniał pozytywnie. Szczególnie słowa uznania wyrażał personelowi administracyjnemu Instytutu, a zwłaszcza zasłużonym wieloletnim pracownikom w osobach:

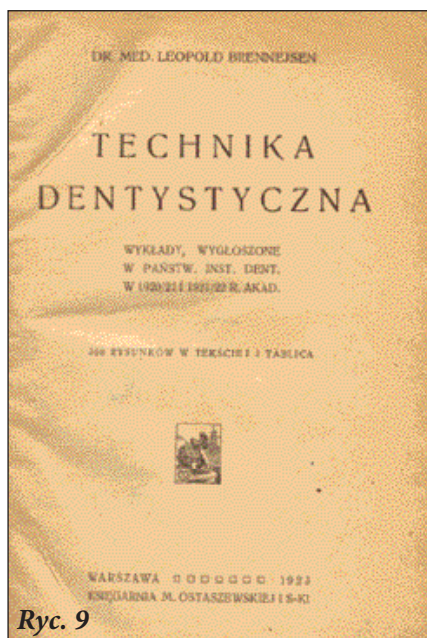
sekretarza p. Z. Gruszewskiego, kvestora p. H. Szmidtowej, asesora p. J. Supronowiczowej oraz kontrolerom pp. F. Stephanowej i I. Nadolskiej za gorliwą i wydatną pracę spełnianą w wyjątkowo ciężkich warunkach z powodu nienormowanego statusu uczelni oraz braku pomocniczych sił kancelaryjnych i urządzeń biurowych.

Uroczystość wręczenia dyplomu kończył wykład prof. A. Meissnera zatytułowany „Znaczenie dentystryki w medycynie”, w którym w końcowym fragmencie podkreślał rozległe zadania, jakie czekają absolwentów w stosunku do poszczególnych dziedzin medycyny.

W okresie 13 lat działalności Instytutu studia lekarsko-dentystyczne ukończyło 1467 osób, a 166 lekarzy dentystów uzyskało nostryfikację dyplomów otrzymanych za granicą.

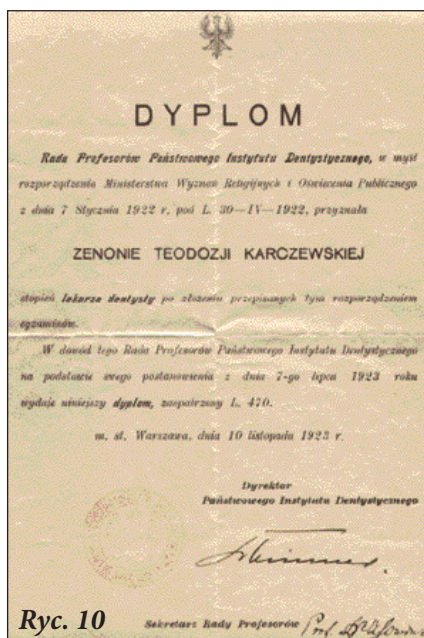
W 1932/33 roku Państwowy Instytut Dentystyczny przemianowany został na Akademię Stomatologiczną – uczelnię posiadającą pełnię praw akademickich.

prof. Tadeusz Bączkowski
Instytut Stomatologii
WUM

Ryc. 9

Ryc. 9. Strona tytułowa pierwszego polskiego podręcznika pt. „Technika Dentystyczna” wydanego w 1923 roku przez dr. med. L. Brennejsena;

Ryc. 10

Kamica pęcherzyka żółciowego powikłana rakiem i przetoką skórną

SPONTANEUS CHOLECYSTOCUTANEUS FISTULA SECONDARY TO CHOLELITHIASIS AND ADENOCARCINOMA INVASIVUM VESICAE FELLAE

Praca przedstawiona podczas 64. Kongresu Towarzystwa Chirurgów Polskich (16-19 IX 2009, Wrocław)

prof. dr hab. Zbigniew Wierzbicki¹, dr Dariusz Kawecki^{2,3}, dr Rafał Kieszek¹

¹Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej, Instytut Transplantologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny

²Katedra i Zakład Mikrobiologii Lekarskiej, Warszawski Uniwersytet Medyczny

³Zakład Medycyny Ratunkowej, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Streszczenie

Przetoka pęcherzykowa zewnętrzna jest obecnie bardzo rzadkim przypadkiem klinicznym. Pierwszy opis przypadku przedstawił Thilesus w 1670 r. W ciągu ostatnich 50 lat w światowym piśmiennictwie medycznym ukazało się jedynie kilkanaście opisów przypadków klinicznych tej patologii. Najczęściej spotykane są przetoki jatrogenne powstałe w wyniku zdarzeń niepożądanych związanych z chirurgią dróg żółciowych. Samoistna zewnętrzna przetoka pęcherzyka żółciowego jest obecnie wyjątkowo rzadkim powikłaniem jego zapalenia na tle kamicy. W polskim piśmiennictwie medycznym także nie znaleźliśmy takiego opisu przypadku, z tego względu chcieliśmy się podzielić spostrzeżeniami klinicznymi dotyczącymi leczenia tej, jakże rzadkiej, patologii. Rak pęcherzyka żółciowego zajmuje piąte miejsce pod względem częstości występowania wśród nowotworów przewodu pokarmowego. Najczęściej występuje u ludzi powyżej 60. roku życia, 4-krotnie częściej u kobiet niż u mężczyzn. Rak pęcherzyka najczęściej rozwija się w dniu lub w obrębie szyi pęcherza i może naciekać zarówno wątrobę, jak i zewnątrzwątrobowe drogi żółciowe, daje przerzuty do węzłów chłonnych i jamy otrzewnej, bardzo rzadko do płuc. Jest to najczęściej rak gruczolowy (adenocarcinoma) od postaci dobrze zróżnicowanej do nisko zróż-

nicowanej. W przypadku tego schorzenia może wystąpić niezmiernie rzadkie powikłanie, przetoka pęcherzykowo-skórna. Wtedy należy wykonać również szerokie wycięcie tkanek miękkich przetoki oraz w okresie pooperacyjnym stosować następczą chemio- i/lub radioterapię. Ten przypadek kliniczny jest pierwszym opisem przetoki pęcherzykowo-skórnej w polskim piśmiennictwie medycznym.

Słowa kluczowe: kamica pęcherzyka żółciowego, przetoka pęcherzykowo-skórna, rak pęcherzyka żółciowego, przetoka żółciowa zewnętrzna.

Summary

Spontaneous cholecystocutaneous fistula is an extremely uncommon complication of gallbladder disease. Thilesus first described this medical condition in 1670. Over the past 50 years fewer than 20 cases of spontaneous cholecystocutaneous fistulas have been described in the medical literature. We here report a clinical presentation of the already uncommon cholecystocutaneous fistula – the first described case in Poland.

Key words: cholecystolithiasis, gallbladder cancer, cholecystocutaneous fistula, biliary fistula.

Wstęp

Zewnętrzne przetoki żółciowe zależnie od etiologii możemy podzielić na:

1. jatrogenne,
2. urazowe,
3. terapeutyczne,
4. samoistne.

Najczęściej spotykane są przetoki jatrogenne powstałe w wyniku zdarzeń niepożądanych związanych z chirurgią dróg żółciowych. Samoistna

zewnętrzna przetoka pęcherzyka żółciowego jest obecnie wyjątkowo rzadkim powikłaniem jego zapalenia na tle kamicy. (1)

Po raz pierwszy przetokę pęcherzykowo-skórną opisał w 1670 roku Thilesus. (2) Do końca XIX wieku opisano kilkaset przypadków zewnętrznych przetok pęcherzyka żółciowego. Courvoisier opisał 169 przypadków, Bounet 122, a Naunyn 184. (3, 4, 5, 6) Wobec postępu techniki chirurgicznej częstość występowania przetok pęcherzykowo-skórnych radykalnie spadła. W latach 1890-1949 opisano

37 przypadków, a w okresie ostatnich pięćdziesięciu lat, na całym świecie – tylko 20 takich powikłań. (7, 8, 9) Przyczyniły się do tego: postęp w medycynie, rozwój metod diagnostycznych oraz wczesna interwencja chirurgiczna.

W Stanach Zjednoczonych (USA) nie opisano dotąd żadnego przypadku samoistnej przetoki pęcherzyka żółciowego. (8) W polskim piśmiennictwie medycznym także nie znaleźliśmy takiego opisu przypadku, z tego względu chcieliśmy się podzielić spostrzeżeniami klinicznymi dotyczącymi leczenia tej, jakże rzadkiej, patologii.

Opis przypadku (obserwacje własne)

Chora J.K., kobieta, lat 67, zgłosiła się do Izby Przyjęć Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, przyjęta w trybie „ostrego dyżuru” 05/06/2008 roku do Kliniki Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej z powodu objawów przetoki ropnej w okolicy skóry prawego podżebrza z towarzyszącą gorączką i dolegliwościami bólowymi. Z wywiadu wiadomo było, że około trzech tygodni wcześniej w warunkach ambulatoryjnych nacięto naciek zapalny tej okolicy i zlecono antybiotykoterapię (amoxycylina z kwasem klawulanowym) doustną. Pacjentkę zaniepokoiło wydobywanie się z rany po nacięciu drobnych „kamieni” i utrzymująca się przetoka z wydzielaną surowiczo-krwistą. W wywiadzie od wielu lat okresowo występowały dolegliwości typowe dla objawów kamicy pęcherzyka żółciowego, najczęściej po „błędach dietetycznych”. W maju 2001 r. chora przeżyła operację w trybie pilnym z powodu niedrożności jelita grubego spowodowanej, jak się okazało, guzem nowotworowym. Operacja została wykonana w szpitalu powiatowym należnym miejscu zamieszkania pacjentki. Z dokumentacji medycznej wynika, że wykonano częściowe wycięcie lewej połowy okrężnicy z powodu guza zagięcia śledzionowego okrężnicy. W wyniku badania histopatologicznego: *Adenocarcinoma tubulare partim Adenocarcinoma mucinosum G2. Infiltratio profunda*. Naciek nowotworowy dochodzący do tkanki tłuszczowej obejmował całą grubość ściany jelita. Linie cięcia chirurgicznego bez komórek nowotworowych. Węzłów chłonnych nie znaleziono.

Przebieg pooperacyjny bez powikłań, w stanie miejscowym i ogólnym dobrym wypisana do domu, okresowo konsultowana i kontrolowana w Centrum Onkologii w Warszawie. Nie wymagała zastosowania dodatkowego leczenia onkologicznego.

Pacjentka czuła się dobrze, pracowała zawodowo, bez dolegliwości bólowych, poza okresowymi atakami „kolki żółciowej” związanymi z kamicy pęcherzyka żółciowego.

W okresie okołoperacyjnym w ramach Szpitalnej Izby Przyjęć wykonano podstawowe badania analityczne krwi (morfologia, jonogram, poziom glukozy, mocznika, kreatyniny, próby wątrobowe, bilirubina, białko C-reaktywne, oznaczenie grupy krwi, koagulogram), wszystkie w granicach norm, oraz obrazowe (ultrasonografię jamy brzusznej, RTG klatki piersiowej, fistulografię). Fistulografia nie wykazała wpływu środka kontrastowego do jamy otrzewnej. Wynik: kanał przetoki ślepy o wymiarach 20 mm # 15 mm w tkance podskórnej. USG jamy brzusznej, wynik: pęcherzyk żółciowy obkurczony na złogach, grubościenny naciek pęcherzyka, w tkance podskórnej hypoechoogeniczne, nieregularne, naciek zapalny do szerokości 10 mm.

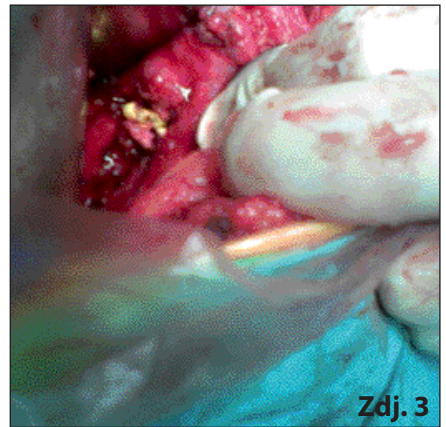
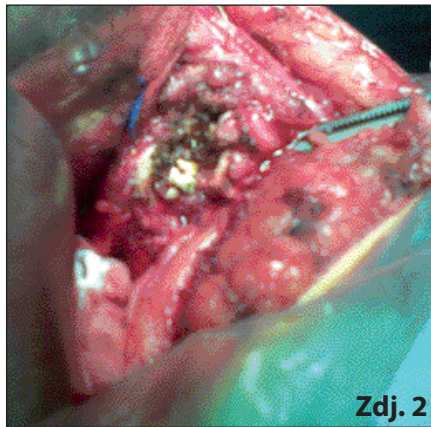
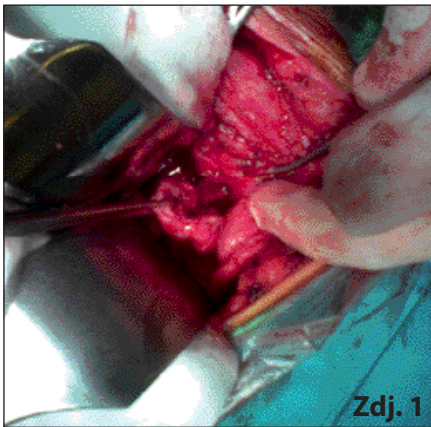
Pacjentka zakwalifikowana do operacji w ramach „ostrego dyżuru”. Okołooperacyjna profilaktyka antybiotykowa: ceftriaxon 2 g. dożylnie. W znieczuleniu dotchawiczym jamę brzuszną otwarto z cięcia Kochera, wycinając szeroko kanał przetoki, która dochodziła do otrzewnej i przyklejonego do niej pęcherzyka żółciowego. Pęcherzyk o grubych, rozpadających się ścianach zawierał kilkanaście kamieni o średnicy około 5 mm. Wycięto go w całości, odpreparowując go od łoża (okolica lejka pęcherzyka bez nacieku, przewód pęcherzykowy wąski, drogi żółciowe prawidłowej szerokości bez zmian patologicznych). Preparat śródoperacyjny wysłano do badania histopatologicznego. Kontrola jamy brzusznej utrudniona ze względu na zrosty po przebytej operacji jelita grubego. Wątroba bez widocznych makroskopowo zmian patologicznych. Do łoża po usunięciu pęcherzyka żółciowego założono dren Redona. Ranę zeszyto warstwowo. Zdjęcia nr 1, 2, 3 przedstawiają obraz śródoperacyjny.

W trzeciej dobie po zabiegu usunięto dren, w piątej dobie w stanie miejscowym (gojenie rany pooperacyjnej prawidłowe) i ogólnym dobrym pacjentkę wypisano do domu z zaleceniami.

Wynik badania histopatologicznego: utkanie raka gruczołowego G2 naciekającego wszystkie warstwy pęcherzyka żółciowego, przetoka z powłok: fragment tkankowy częściowo pokryty ziarniną zapalną w otoczeniu raka gruczołowego. Pacjentka poinformowana o wyniku badania histopatologicznego, wydano skierowanie do Poradni Onkologicznej w Warszawie celem dalszego leczenia i kontroli.

Pacjentka zgłosiła się ponownie do Kliniki Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej w styczniu 2009 roku z powodu „żółtaczk mechanicznej”. Od czasu wypisu z Kliniki, to jest przez siedem miesięcy, nie zastosowała się do zaleceń kontroli i ewentualnego leczenia onkologicznego, do czasu „zażółcenia skóry” czuła się dobrze, bez jakichkolwiek dolegliwości.

W dniu ponownego przyjęcia pacjentki do Kliniki wykonano badania analityczne krwi: bilirubi-

na całkowita 13,92 mg/dl, ALT = 29 U/L, AST = 50 U/L, fosfataza alkaiczna 348 U/L. Wykonano badanie tomografii komputerowej z kontrastem jamy brzusznej, wynik: zrosty zapalne wnęki wątroby otoczone hypodensyjnym naciekiem, drogi wewnątrzwątrobowe poszerzone, w obrębie segmentów V i VI wątroby widoczne lite zmiany hypodensyjne o średnicy od 5 mm do 40 mm, powiększone węzły chłonne wnęki wątroby o średnicy do 18 mm, pojedyncze powiększone węzły chłonne widoczne także wzdłuż lewej żyły nerkowej do 14 mm.

Wobec znacznego zaawansowania zmian nowotworowych po konsultacji onkologicznej zastosowano leczenie paliatywne. Wykonano ECPW z założeniem protezy do dróg żółciowych. U pacjentki w kontroli ambulatoryjnej stwierdzono normalizację poziomu bilirubiny. Skierowano do dalszego leczenia w Centrum Onkologii w Warszawie.

Podsumowanie

Rak pęcherzyka żółciowego zajmuje piąte miejsce pod względem częstości występowania wśród nowotworów przewodu pokarmowego. Najczęściej występuje u ludzi powyżej 60. roku życia, 4-krotnie częściej u kobiet niż u mężczyzn. Rak pęcherzyka najczęściej rozwija się w dnie lub w obrębie szyi pęcherza i może naciekać zarówno wątrobę, jak i zewnątrzwątrobowe drogi żółciowe, daje przerzuty do węzłów chłonnych i jamy otrzewnej, bardzo rzadko do płuc. Jest to najczęściej rak gruczolowy (*adenocarcinoma*) od postaci dobrze zróżnicowanej do nisko zróżnicowanej. (10) W 2003 roku zarejestrowano w Polsce 1030 przypadków raka pęcherzyka żółciowego u kobiet (standaryzowany współczynnik – 2,7/100000, wskaźnik struktury – 1,7%), podczas gdy u mężczyzn stwierdzono zaledwie 257 nowych zachorowań (standaryzowany współczynnik – 1,0/100000, wskaźnik struktury – 0,4%). Z powodu raka pęcherzyka żółciowego zmarły w tym samym okresie 1173 kobiety (standaryzowany współczynnik – 3,0/100000, wskaźnik struktury

3,1%) i 267 mężczyzn (standaryzowany współczynnik 1,0/100000, wskaźnik struktury – 0,5%). (11)

Rak pęcherzyka żółciowego zazwyczaj jest rozpoznawany przypadkowo podczas cholecystektomii lub w badaniu parafinowym wyciętego pęcherzyka żółciowego. Zakres resekcji w raku pęcherzyka żółciowego ściśle zależy od zaawansowania (cecha T) i obejmuje wykonanie cholecystektomii (cecha T1) lub cholecystektomii z łożą pęcherzyka żółciowego (segment IVB i V) oraz limfadenektomii wnęki wątroby (cecha T2). (12, 13)

W przypadku tego schorzenia może wystąpić niezmiernie rzadkie powikłanie, przetoka pęcherzykowo-skórna. Wtedy należy wykonać również szerokie wycięcie tkanek miękkich przetoki oraz w okresie pooperacyjnym stosować następczą chemio- i/lub radioterapię. Ten przypadek kliniczny jest pierwszym opisem przetoki pęcherzykowo-skórnej w polskim piśmiennictwie medycznym.

Piśmiennictwo

1. Ee Peck Koh Ch., Merenstein D., Berry S.R.: Cholecystocutaneous Fistula. <http://emedicine.medscape.com/article/197206-overview>. Mar. 13/2008.
2. Horhammer Cl.: Ueber estraperitoneale perforatio der Gallenblase. *Munchener Medizinische Wochenschrift* 1916 October; 10: 1451-1452.
3. Courvoisier L.: *Pathologie and Chirurgie der Gallenwege*. Leipzig, Germany: FCW Vogel; 1890.
4. Naunyn B.: Ulcerative affections of the biliary passage and fistula formation. In: *A Treatise on Cholelithiasis*. New Sydenham Society; (English version 1896). New Sydenham Society 1892: 138-151.
5. Bonnet: *Fistule biliare cutanee*. *Lyon Med*. 1897: 85.
6. Henry C.L., Orr T.G.: Spontaneous external biliary fistulas. *Surgery* 1949; 26 (4): 641-646.
7. Dadoukis J., Prousalidis J., Botsios D., Tzartinoglou E., Apostolidis S, Papadopoulos V., et al.: External biliary fistula. *HPB Surg*. 1998; 10 (6): 375-7.
8. Chang S.S., Lu C.L., Pan C.C., Chiou Y.Y., Wang S.S., Chang F.Y., et al.: Spontaneous cholecystocutaneous fistula presenting with a cellulitis and portal vein thrombosis. *J. Clin. Gastroenterol*. Jan 2002; 34 (1): 99-100.

9. Vasanth A., Siddiqui A., O'Donnell K.: Spontaneous cholecystocutaneous fistula. *South Med J.* Feb 2004; 97 (2): 183-5.
10. Zatoński W.A. <http://www.onkologia.org.pl/pl/p/6/>
11. Wojciechowska U., Didkowska J., Tarkowski W., Zatoński W.W.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 2003 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie, Warszawa 2005: 81, 83.
12. Popiela T., Kulig J., Nowak W. i wsp.: Nowotwory żołądka, trzustki i brodawki Vater, wątroby, pęcherzyka żółciowego i przewodów żółciowych oraz jelita cienkiego [w:] Krzakowski M. (red.): Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego w nowotworach złośliwych u dorosłych. Polska Unia Onkologii, W-wa 2003: 153-194.
13. Krzakowski M., Herman K., Jassem J., Jędrzejczak W., Kowalczyk J.R., Podolak-Dawidziak M., Reinfuss M.: Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego w nowotworach złośliwych, część II. *Via Medica* 2009.

Obrony prac doktorskich

I Wydział Lekarski

2 grudnia 2010 roku

godz. 10³⁰

mgr Ksenia Ewa Szymanek-Majchrzak *Wykrywanie i charakterystyka szczepów VISA i hetero-VISA wśród szczepów Staphylococcus aureus pochodzących z materiałów klinicznych*

promotor: prof. dr hab. Grażyna Młynarczyk
recenzenci: prof. dr hab. Danuta Dzierżanowska
prof. dr hab. Stefan Tyski

godz. 12⁰⁰

lek. Elżbieta Jeżewska *Stężenie kwasu gamma-aminomasłowego (GABA) w ślinie i tkance guza u pacjentów z gruczolakiem wielopostaciowym lub gruczolakiem limfatycznym ślinianki przyusznej*

promotor: prof. dr hab. Przemysław Bieńkowski
recenzenci: prof. dr hab. Ewa M. Urbańska
prof. nadzw. dr hab. Stanisław Bień

godz. 13³⁰

lek. Michał Popow *Wpływ polimorfizmu genów dla dejodynazy typu 1 i typu 2 na efekt leczenia otyłości indukowanej dietą*

promotor: prof. nadzw. dr hab. Ewa Bar-Andziak
recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Bożena Bidzińska-Speichert
prof. dr hab. Longina Kłosiewicz-Latoszek

16 grudnia 2010 roku

godz. 9⁰⁰

lek. Saada Aboubaker Ahmed *Przebieg ciąży u pacjentek z zagrażającym porodem przedwczesnym – rola fibronektyny płodowej i markerów stanu zapalnego*

promotor: prof. dr hab. Krzysztof Czajkowski
recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Sikora
prof. dr hab. Mirosław Wielgoś

godz. 10³⁰

lek. Filip Dąbrowski *Wyniki operacji rewizyjnych stawu kolanowego*

promotor: prof. dr hab. Andrzej Górecki
recenzenci: prof. dr hab. Paweł Małydyk
prof. dr hab. Stanisław Pomianowski

godz. 12⁰⁰

lek. Przemysław Ciesielski *Ocena wartości badania klinicznego i rektoskopowego w rozpoznawaniu chorób jelita grubego i odbytu w grupie osób ze zwiększonym ryzykiem zachorowania na nowotwory jelita grubego i odbytu*

promotor: dr hab. Małgorzata Kołodziejczak
recenzenci: prof. dr hab. Ireneusz W. Krasnodębski
prof. dr hab. Zbigniew Puchalski

godz. 13³⁰

lek. Bohdan Solonynko *Wpływ wewnątrznaczyniowego leczenia tętniaków aorty brzusznej na ukrwienie kończyn dolnych*

promotor: dr hab. Zbigniew Gałązka
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Andziak
prof. dr hab. Marek Maruszyński

*Z rozprawami można się zapoznać w Bibliotece Głównej WUM
ul. Oczerki 1, 02-007 Warszawa*

II Wydział Lekarski

7 grudnia 2010 roku

godz. 11³⁰

lek. Anna Cybulska *Badanie ultrasonograficzne jelit z dożylnym podaniem środka kontrastującego w ocenie aktywności choroby Leśniowskiego-Crohna*

promotor: dr hab. Kazimierz Szopiński
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Ciostek
prof. dr hab. Paweł Wieczorek

godz. 12³⁰

lek. Małgorzata Degowska *Polimorfizm genu białka C-reaktywnego w ostrym zapaleniu trzustki*

promotor: prof. dr hab. Grażyna Rydzewska
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Ciostek
dr hab. n. med. Marek Durlik

godz. 13³⁰

lek. Magdalena Rostek *Ocena wybranych zmian w układzie krążenia u chorych po radykalnej i częściowej nefrektomii*

promotor: prof. dr hab. Mirosław Dłużniewski
recenzenci: prof. dr hab. Krzysztof Filipiak
prof. dr hab. Jacek Imiela

Z pracami można się zapoznać w Dziekanacie II Wydziału Lekarskiego WUM

Obrony prac doktorskich

7 grudnia 2010 roku

godz. 14³⁰

lek. Liliana Kostana *Obserwacja odległa chorych z zasłabnięciami w świetle wyników testu pionizacyjnego na stole uchylnym*

promotor: prof. dr hab. Mirosław Dłużniewski
recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Bożena Werner
prof. dr hab. n. med. Piotr Kułakowski

godz. 15³⁰

lek. Adrian Lewandowski *Otyłość wisceralna – czy zespół metaboliczny determinuje zaburzenia biochemiczne i zmiany w naczyniach wieńcowych*

promotor: prof. dr hab. Mirosław Dłużniewski
recenzenci: prof. nadzw. dr hab. Bożena Werner
prof. dr hab. Piotr Hoffman

Komunikaty

Projekt CePT po roku realizacji

8 października 2010 r. upłynęło 12 miesięcy od dnia podpisania umowy dofinansowania Projektu Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii (CePT). To okazja do wstępnego podsumowania realizacji Projektu, w tym przyjętych rozwiązań w zakresie jego zarządzania. Upłynęła także jedna trzecia czasu przeznaczanego na przeprowadzenie Projektu – termin jego zakończenia mija bowiem w pierwszym kwartale 2013 roku.

Łączna kwota środków finansowych, które zostały przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na konto zaliczkowe Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, wyniosła dotychczas ponad 110 mln złotych, co stanowi około 30% kosztów całkowitych Projektu. W roku 2010 środki finansowe przekazane przez MNiSW wyniosły około 107 mln złotych. Jednak zgodnie z harmonogramem największe kwoty zostaną przekazane w 2011 roku i wyniosą blisko 175 mln złotych.

W 2010 r. największy udział w wydatkach CePT miały środki finansowe przeznaczone na zakup

wysokocennej aparatury naukowo-badawczej (cena jednostkowa powyżej 100.000 złotych). Natomiast w 2011 r. pierwsze miejsce w strukturze wydatków CePT zajmą środki przeznaczone na wykonanie robót budowlanych.

Zakupy aparatury naukowo-badawczej

Do chwili obecnej w skali całego Projektu ogłoszono ponad 65 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, w tym 62 przetargi dotyczyły dostawy aparatury naukowo-badawczej. Najwięcej postępowań przetargowych zostało ogłoszonych przez Uni-

wersytet Warszawski w ramach realizacji **Centrum Badań Fizykochemicznych Układów i Materiałów o Znaczeniu Biologicznym**. Placówka ta jest również najbardziej zaawansowana pod względem zrealizowanych dostaw aparatury naukowo-badawczej. Z informacji przekazanych przez dr. inż. Roberta Sotę z UW, lista ważniejszych pozycji sprzętowych zakupionych dotychczas przez Uniwersytet Warszawski w ramach **Centrum Badań Fizykochemicznych Układów i Materiałów o Znaczeniu Biologicznym** obejmuje:

- Aparaty FPLC (Fast Protein Liquid Chromatography) do

Fot. 1, 2. Prace budowlane Centrum Badań Przedklinicznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

- oczyszczania modyfikowanych peptydów, białek oraz kompleksów białkowych – AKTA-purifier 10 oraz AKTAexpress firmy GE Healthcare;
- Stację pipetującą do przygotowywania reakcji enzymatycznych, kopiowania bibliotek DNA oraz kolekcji szczepów bakteryjnych i drożdżowych – Janus firmy PerkinElmer;
- Czytnik mikropłytek do analizy prób biologicznych oraz badania reakcji enzymatycznych – EnSpire firmy PerkinElmer oraz Czytnik płytek typ Bioscreen C firmy Alab;
- Chromatograf gazowy i chromatografy cieczowe z zaawansowanymi detektorami spektrometrii mas;
- Elektroforezę kapilarną typ PA 800 plus firmy Beckman Coulter;
- Mikroskop konfokalny firmy Olympus;
- Dużą wirówkę preparatywną typ Avanti JH-C firmy Beckman Coulter (poj. 9 l);
- Ultrawirówkę na duże prędkości obrotu typ Optima L-100 XP firmy Beckman Coulter;
- Spektrofotometr i spektrofluorymetr tzw. Paradigm firmy Beckman Coulter;

- Kamerę CCD z systemem do wizualizacji obrazu (Polygen).

Natomiast w ramach **Centrum Wieloskalowego Modelowania i Przetwarzania Danych Biomedycznych (MODEL)**, tworzonego także przez UW, zakupiono:

- Klaster obliczeniowo-wizualizacyjny o następującej konfiguracji: dwa serwery zarządzające, każdy wyposażony w 12 GB RAM, dwa procesory AMD Opteron 6134 i 6 dysków 1TB, 24 serwery obliczeniowe, każdy wyposażony w dwie karty Nvidia GeForce 480 GTX, 12 GB RAM, dwa procesory AMD Opteron 6134 oraz 8 serwerów wizualizacyjnych, każdy wyposażony w dwie karty Nvidia GeForce 480GTX, 12 GB RAM, procesor Intel Xeon E5620.

Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej dokonał także imponujących zakupów dla powstającego **Centrum Analizy Struktury i Funkcji Białek**. Pozyskane zostały m.in.: spektrometr masowy do analizy modyfikacji białek i RNA.

Wysokocenne zakupy przeprowadził Instytut Biochemii i Biofizyki PAN do **Centrum Biotechnologii Molekularnej**.

Prof. dr hab. Michał Dadlez z IBB PAN jako najistotniejszy dotychczas zakup aparaturowy wskazał spektrometrię mas:

1. MALDI ToF-ToF Ultraflex extreme z pułapką jonową Amazon firmy Bruker.
2. Orbitrap firmy Thermo.

W całym Projekcie CePT dotychczas odebrano, w całości lub częściowo, ponad 34 pozycje aparatury wysokocennej i rozliczono wnioski o płatność na kwotę blisko 97 mln złotych. Wszystkie pobrane zaliczki zostały w 100% rozliczone w Instytucji Pośredniczącej, którą jest Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Inwestycje budowlane

Jednocześnie z zakupami aparaturowymi prowadzone są roboty budowlane związane z budową **Centrum Badań Przedklinicznych** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **Centrum Medycyny Doświadczalnej** Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN oraz **Centrum Neurobiologii** Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN. Realizacja robót budowlanych zaplanowanych na ten rok rozpoczęła się zgodnie z harmono-

gramem przewidzianym umową dofinansowania.

Postęp prac jest widoczny zwłaszcza na budowie **Centrum Badań Przedklinicznych WUM**, gdzie obecnie zgodnie z planem prowadzone są prace konstrukcyjne Bloku A (piwnica) oraz łącznika wschodniego (parter).

Postępuje również budowa **Centrum Medycyny Doświadczalnej** IMDiK PAN. W szczególności wykonano: montaż konstrukcji wsporczej na dachu oraz central klimatyzacyjnych, montaż urządzeń i przewodów wentylacji mechanicznej i klimatyzacji wewnątrz budynku. Ponadto wykonano ściany i posadzki w projektowanych pomieszczeniach. Trwają prace przy instalacji gazów medycznych.

Na pierwszy kwartał 2011 roku planowane jest podpisanie umowy na wykonanie robót budowlanych związanych z realizacją **Centrum Bionanomateriałów** w Instytucie Wysokich Ciśnień PAN.

Zarządzanie Projektem

Zgodnie z założeniami przyjętymi w Studium Wykonalności Projektu CePT, zarządzanie Projektem odbywa się na dwóch poziomach. Pierwszy to koordynacja działań w obrębie instytucji partnerskich uczestniczących w Projekcie. W każdej organizacji powołany został Koordynator Projektu, który nadzoruje przebieg jego realizacji w danej jednostce. Koordynatorzy bezpośrednio kontaktują się z Biurem Konsorcjum CePT. Są kluczowymi osobami w przepływie informacji dotyczących CePT-u wewnątrz danej instytucji, jak i pomiędzy organizacjami uczestniczącymi w Projekcie. Ponadto w każdej z instytucji została powołana grupa osób bezpośrednio zaangażowanych w zarządzanie Projektem.

Fot. 3. Tak będzie wyglądał budynek CBP w Kampusie Banacha po zakończeniu robót budowlanych

Drugi poziom zarządzania Projektem CePT leży w gestii głównego Koordynatora, którym jest Warszawski Uniwersytet Medyczny. W tym celu zostało utworzone Biuro Konsorcjum CePT.

Biuro w szczególności odpowiada za przygotowanie wniosków o zaliczki, wniosków o płatność oraz sprawozdań. Powyższe dokumenty są tworzone na podstawie materiałów złożonych przez Konsorcjantów. Wnioski o płatność są sporządzane co miesiąc, a sprawozdania w systemie kwartalnym i rocznym. Ponadto Biuro udziela Konsorcjantom informacji w kwestiach związanych z realizacją Projektu, np. kwalifikowalnością wydatków, prowadzeniem ewidencji księgowej itp. Pracownicy Biura pozostają w kontakcie z Instytucją Pośredniczącą w sprawach dotyczących bieżącej obsługi Projektu.

Biuro Konsorcjum odgrywa również istotną rolę w procedurze wprowadzania zmian do zawartej umowy dofinansowania. Biorąc pod uwagę zakres i stopień skomplikowania Projektu, proces dokonywania korekt jest ważny. Aby przebiegał on prawidłowo, została przygotowana specjalna procedura składania wniosków o zmianę, która ujednoliciła

ten proces w skali całego Projektu. Biuro Konsorcjum CePT współpracuje z Konsorcjantami w zakresie przygotowywania wniosków o zmianę oraz sporządza projekty aneksów do umowy dofinansowania. W grudniu 2010 roku podpisano 5. aneks do umowy dofinansowania Projektu. W zarządzaniu Projektem CePT wykorzystywane są elementy metodyki zarządzania projektami PRINCE2, szczególnie w zakresie zarządzania zmianami.

Do kluczowych kwestii w zarządzaniu Projektem CePT należą te związane z komunikacją w Projekcie oraz z utrzymaniem wysokiej jakości przekazywanych informacji.

Od sprawności i zaangażowania wszystkich osób związanych z zarządzaniem zależy powodzenie Projektu. Trzeba pamiętać, że umowa dofinansowania CePT przewiduje bardzo dotkliwe kary np. za niedotrzymanie terminów związanych z obsługą administracyjną przedsięwzięcia. Na obecnym etapie system zarządzania sprawdził się i w tej strukturze Projektu jest optymalny.

Beata Piekutowska
Dyrektor Projektu
Centrum Badań
Przedklinicznych i Technologii